12 ՅՈՒՆԻՍ 2003 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 110 (2795)

Ազգ

Azg
armenian daily

ԱԶԳԱՅԻՆ ... ՀԱՄԱՐ

Ադրբեջանի տարածքում ԱՄՆ-ը կտեղակայի՞ 15 հազարանոց զորք

ԱՄՆ-ը ծրագրել է մոտ ժամանակներս Գերմանիայի տարածքում տեղակայված 70 հազարանոց ամերիկյան զորքերից 15 հազարը տեղափոխել Ադրբեջան, վկայակոչելով թուրքական «Հյուրիեթին» գրում է Բաքվի «Էխո» օրաթերթը:

«Հյուրիեթը» եւ ամերիկյան ազդեցիկ «Ուոլ սթրիթ ջորնըլը», միաժամանակ վկայակոչելով Պենտագոնի անանուն աղբյուրների, գրում են, որ ԱՄՆ-ը նպատակադրվել է կրճատել ռազմական ներկայությունը Գերմանիայում եւ զորքերի մի մասը տեղակայել Ադրբեջանում, Վրաստանում, Ռումինիայում, Բուլղարիայում:

«Էխոն» նշում է, որ Ադրբեջանում ամերիկացի զինվորականները հավանաբար ապահովեն Կասպիցի ադրբեջանական հատվածի եւ Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատարի անվտանգությունը:

Ադրբեջանի տարածքում 15 հազարանոց ամերիկյան զորքեր տեղաբաշխելու մասին լուրերը վերջին երկու օրերին տեղ են գտնում թուրքական առաջատար օրաթերթերի առաջին էջերում:

ՏՐՈՅԿԱ

Քաղաքական կոալիցիա՝ 3 կուսակցություն գումարած ՀՀ նախագահի տարբերակով

Կունենանք խորհրդարանական կոալիցիա եւ կոալիցիոն կառավարություն

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեկ նախագահական նստավայրում ստորագրվեց քաղաքական կոալիցիայի հուշագիր Հանրապետական, «Օրինաց երկիր» եւ Դաշնակցություն կուսակցությունների միջեւ: Համապատասխանաբար քաղաքական այդ ուժերի անունից հուշագիրը ստորագրեցին ՀՀԿ խորհրդի նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանը, ՕԵԿ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, ՀՅԴ Հայաստանի Գերագույն մարմնի ներկայացուցիչ Արմեն Ռուստամյանը: Արարողությանը ներկա էին ՀՀ նախագահը, կոալիցիոն հուշագիրը ստորագրող կուսակցությունների ներկայացուցիչներ:

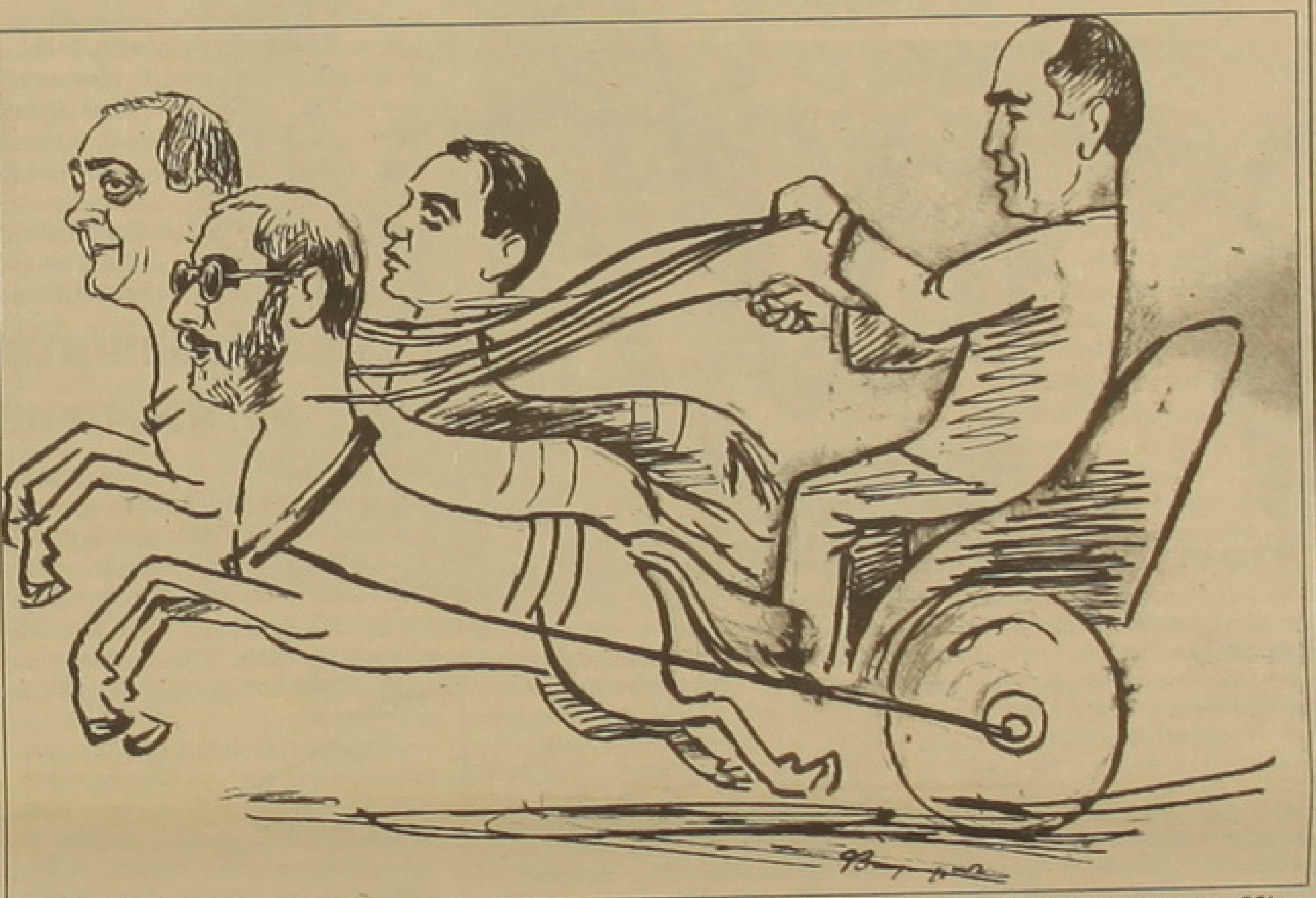

Ստորագրման արարողության ավարտից հետո կոալիցիայի կողմերը ելույթ ունեցան: Անդրանիկ Մարգարյանը նշեց, որ Հայաստանում հիմք է դրվում նոր ավանդույթի: «Սա տրամաբանական շարունակությունն է նախագահական եւ ԱԺ ընտրությունների, որովհետեւ նախագահին սատարող ուժերն, առանձին-առանձին մասնակցելով ԱԺ ընտրություններին, իրենց նախընտրական ծրագրերի հիմք են ընդունել հանրապետության նախագահի նախընտրական ծրագիրը: Եվ բնականաբար, անկախ խորհրդարանում իրենց ստացած ձայներից, կոալիցիայի հուշագիրը ստորագրող կուսակցությունները պետք է կարողանային ընդհանուր ջանքերով իրագործել եւ նախագահի նախընտրական ծրագիրը, եւ կուսակցությունների ծրագիրը»: Վարչապետը նշեց նաեւ, որ մոտակա 10 օրվա ընթացքում կկատարվի բոլոր ծրագրերի համադրում, կստեղծվի ընդհանուր ծրագիր: Անդրանիկ Մարգարյանը նաեւ հույս հայտնեց, որ այս կերպ կուսակցությունները կկարողանան լուծել պետության եւ ժողովրդի առջեւ ծառացած դժվար խնդիրները:

Տես էջ 2

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Առաջին փոփոխությունները կառավարության կազմում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հունիսի 11-ին հրամանագիր է ստորագրել **Արարատ Մկրտչյանին** առողջապահության նախարարի պաշտոնից, **Ռազմիկ Մարտիրոսյանին** սոցիալական ապահովության նախարարի պաշտոնից, **Լեւոն Մկրտչյանին** ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարի պաշտոնից, **Դավիթ Զադոյանին** ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարի պաշտոնից, **Ռոլանդ Շառոյանին** ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարի պաշտոնից ազատելու մասին:

ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության վերակազմավորման ձեւով վերակազմակերպվում է ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարություն, ինչպես նաեւ ստեղծվում է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի պետական կոմիտե:

ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար է նշանակվել **Թամարա Պողոսյանը** («Օրինաց երկիր»):

Դավիթ Լոքյանը (ՀՅԴ) ազատվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի պաշտոնից եւ նշանակվել է գյուղատնտեսության նախարար: Քաղաքաշինության նախարարն է **Արա Արամյանը**:

Աղվան Վարդանյանը (ՀՅԴ) նշանակվել է սոցիալական ապահովության նախարար, **Նորայր Դավիդյանը**՝ (ՀՅԴ)՝ առողջապահության նախարար, **Սերգո Երիցյանը** («Օրինաց երկիր»)՝ կրթության եւ գիտության նախարար:

Արյունալի օր իսրայելա-պաղեստինյան պայքարում

Երկուստեք տասնյակ սպանվածներ եւ վիրավորներ

Նախորդ օրը պաղեստինյան «Համաս» կազմակերպության ղեկավարներից Աբդել Ազիզ Ռանտիսիի դեմ կատարված մահափորձից հետո երեկ չուշացավ պատասխան հարվածը հրեաների դեմ, այս անգամ՝ Երուսաղեմում, այն էլ քաղաքի առեւտրական թաղամասը համարվող Յաֆա փողոցում, այն էլ՝ երեկոյան ամենաթանկ երթեւեկության պահին: Ըստ իսրայելական ոստիկանության տվյալների, հրեա կրոնավորի հագուստ հագած պաղեստինցի մի մահապարտ, բարձրանալով ավտոբուս, պայթեցրել է մարմնին ամրացված ռումբը: Նախնական տվյալներով սպանվել է իսրայելցի 16 անմեղ քաղաքացի, վիրավորվել 60 ուրիշներ, որոնցից առնվազն 5-ի վիճակը ծանր է: Պատասխանատվությունը ստանձնեց «Համասը»:

Չուշացավ հակադարձ հարվածը. իսրայելական բանակի «Ապաչի» 2 ուղղաթիռներ իսկական ջարդ կազմակերպեցին Գազայում, հրթիռակոծելով քաղաքի բանուկ փողոցներից մեկը, որտեղից այդ պահին անցնում էր «Համասի» պատասխանատուներից Մասուդ ալ Դիբիի ավտոմեքենան: Սպանվել են, ըստ Գազայի գլխավոր հիվանդանոցի գլխավոր բժշկի, 7 պաղեստինցիներ, այդ թվում եւ Մասուդ ալ Դիբին: Վիրավորների թիվը 30-ից ավելի է:

Թեեւ իսրայելական պաշտոնական աղբյուրները հերքեցին Գազայի եւ Երուսաղեմի հարվածների միջեւ կապի գոյությունը, սակայն դրանից բուն հարցի էությունը չի փոխվում: Իսրայելի պետությունն ու պաղեստինցիները նորից բռնվել են փոխադարձ ահաբեկումների եւ արյունալի գործողությունների հորձանուտում, որը սպառնում է վերջնականապես ականահարել նախագահ Ջորջ Բուշի եւ «Քառյակի» մյուս անդամների կողմից առաջարկվող «ուղեգիծը», որով ենթադրվում է կարգավորել 1948 թ.-ից ի վեր մոլեգնող պաղեստինա-իսրայելական հակամարտությունը:

Հայ դատի հանձնախմբի հետ գաղտնի նախաձեռնություններ չենք սկսել

Ասում է արտգործնախարար Գյուլը

Թուրքիայի արտգործնախարար եւ փոխվարչապետ Աբդուլլահ Գյուլը, ըստ թուրքական «Անատոլու» գործակալության, հայտարարել է, որ Ամերիկայի հայկական ազգային համաժողովի (Վաշինգտոնի Հայ դատի գրասենյակ) հետ որեւէ գաղտնի նախաձեռնություն Անկարան չի սկսել:

Գյուլը, որ հունիսի 3-ին Մադրիդում հանդիպել էր իր հայ գործընկեր Վարդան Օսկանյանի հետ, նման հայտարարություն է արել՝ պատասխանելով հարցին, թե ճի՞շտ են հաղորդագրությունները, որ Հայ դատի հանձնախումբը մերժել է Թուրքիայի կառավարության նախաձեռնությունը՝ ուղղակի երկխոսություն սկսել հայկական կազմակերպության հետ:

«Ես Օսկանյանին տեղեկացրել եմ Թուրքիայի տեսակետները տարածաշրջանային խնդիրների մասին: Ես շեշտել եմ, որ Թուրքիան ցանկություն ունի այդ խնդիրները լուծելու ջանքերին օժանդակություն ցույց տալ», ասել է Գյուլը:

Վաշինգտոնում թուլանում է Քոլին Փաուելի ազդեցությունը

Հունիսի 5-ին Մ. Նահանգներում տարածված հայտարարությունը, թե Պետքարտուղարության քաղաքականությունը մշակող բաժնի տնօրեն Ռիչարդ Հաասը դառնալու է Նյու Յորքում տեղադրված արտաքին հարաբերությունների խորհրդի նոր նախագահը, խոսում է Բուշի կառավարության վրա պետքարտուղար Քոլին Փաուելի ունեցած ազդեցության նվազման մասին, տեղեկացնում է էլ. փոստով ստացված հաղորդագրությունը:

Չնայած դեռ պաշտոնապես չի հայտարարվել, սակայն նրա հավանական փոխարինողն է լինելու Թուրքիայում ԱՄՆ-ի ներկա դեսպան Ռոբերտ Պիրսոնը, որը բարձրակարգ դիվանագետ եւ ղեկավար լինելով հանդերձ, ըստ տեղեկատվության, չունի Հաասի մարտավարական մտածողի վարպետությունը:

Ըստ մեկնաբանությունների, թոշակառու գեներալ Հաասը հավանաբար կամովին հրաժարվի իր ներկա պաշտոնից ամենաուշը առաջիկա տարվա ընտրություններից հետո:

Հայաստանի հետ Թուրքիայի մերձեցումը պատրանք է

Հայաստանյան որոշ լրատվամիջոցներ դրանով ապակողմնորոշում են հայ հասարակությանը

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Մայիսի կեսերին Անթալիայում Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը հայտարարել էր. «Պահանջատիրությունից պաշտոնապես հրաժարվելու դեպքում Թուրքիան պատրաստ է բարելավել Հայաստանի հետ հարաբերությունները»: Գյուլի հայտարարությունը մեծապես ոգեւորեց երեւանյան այն թերթերին, որոնց նման ուղղվածությունը բարձր է գնահատում «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությունը եւ ամենօրյա օվսաննաներով քաջալերում դրանց: Այդ թերթերին միացան, ըստ ամենայնի, համանման հեռուստաընկերությունները, մեկ-երկու քաղաքագետ կամ գիտաշխատող: Այստեղից պատրանք ստեղծվեց, թե թուրքական նորընտիր իշխանությունները իբր նոր մոտեցում են որդեգրում Հայաստանի նկատմամբ:

Մինչդեռ Գյուլի հայտարարության մեջ «Պահանջատիրությունից պաշտոնապես հրաժարվելու» հարցը հստակ ձեւակերպում էր ստացել, իսկ Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու պատրաստակամությունը՝ հարաբերական: Ընդ որում, նման պատրաստակամություն հայտնել էին նաեւ թուրքական բոլոր նախորդ իշխանություններն անխտիր: Ուրեմն ներկայիս իշխանությունները, որոնց ներկայացուցիչն է Գյուլը, նախորդներից ընդամենը տարբերվում է նրանով, որ Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման համար ոչ թե մի քանի, այլ մեկ նախապայման է առաջադրում:

Տես էջ 3

Ընթացիկ

Հանձնվեցին պատգամավորների մանդատները

Շարունակվում են քննադատությունները

Երեկ, ճիշտ այն ժամին, երբ կառավարության ընդունելությունների տանը երրորդ գումարման խորհրդարանի պատգամավորները հանդիսավոր պայմաններում վկայականներ էին ստանում, ժուռնալիստի տանը փաստարկներ էին բերվում, որ ԱԺ ընտրությունների նախապատրաստումը եւ անցկացումն ապօրինի են եղել, հետեւաբար անօրինական է նաեւ մանդատների հանձնումը: Ընտրությունների օրինականությունը վերահսկող հասարակական հանձնաժողովն Ազգային ժողովի ընտրությունների նախապատրաստման եւ անցկացման վերաբերյալ իր նախնական հայտարարության մեջ նշում է, որ այս ընտրությունների ընթացքում շարունակվել են ավանդույթ դարձած ընտրախախտումները, եղել են նաեւ առանձնահատուկ իրավախախտումներ՝ ընտրությունների նախապատրաստումը եւ անցկացումը դարձնելով անօրինական, ինչպես նաեւ հայաստանյան ընտրական գործընթացներում հետընթաց արձանագրելով: Մի շարք գործոններ էական ազդեցություն թողեցին քվեարկության արդյունքների վրա, ուստի դրանք արդարացի եւ օրինական չեն կարող համարվել: Ըստ այդ հայտարարության, ԿԸՀ-ն բացարձակապես չի կատարել իր պարտականություններն ընտրությունների նախապատրաստման ընթացքի վերահսկման, ընտրությունների արդյունքների վրա այդ ժամանակահատվածում կատարված իրավախախտումների ազդեցության գնահատման ուղղությամբ: Հասարակական հանձնաժողովը եզրակացնում է նաեւ, որ իշխանությունների անգործությունից կարելի է ենթադրել, որ նրանք մասնակից են ընտրախախտումների իրականացմանը: Հանձնաժողովի համակարգող Ռուբեն Թորոսյանը հատկապես նշում է ՀՀ պաշտպանության նախարարի անթույլատրելի ակտիվ մասնակցությունն ընտրական գործընթացներին, Սերժ Սարգսյանը միակ պետական պաշտոնյան չէ, որ խախտել է օրենքը: ՀՀ վարչապետը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը, Երեւանի քաղաքապետը, նախարարները, ԿԸՀ-ում գրանցվելուց հետո, առանց ազատվելու իրենց պաշտոնական պարտականություններից, ակտիվորեն մասնակցել են ընտրական գործընթացներին: Ըստ բանախոսի, Հանրապետական կուսակցության ինտերնետային էջում միայն արձանագրված են այնպիսի կոպիտ խախտումներ, որոնք արդար դատարանի առկայության դեպքում ընտրություններն անվավեր ճանաչելու հիմք կծառայեին:

Քվեարկության օրը՝ մայիսի 25-ին իրականացվել են գրեթե բոլոր հնարավոր ընտրախախտումները՝ ծեծումներ, բռնություններ, սպառնալիքներ, ընտրակաշառքներ, քվեատուփեր լցնել, քվեաթերթիկների գողացում. ընտրական հանձնաժողովները խախտումներ չեն գրանցել 56 ընտրատարածքներից մեկում միայն:

Ռուբեն Թորոսյանի խոսքով, այս ընտրությունները նախորդների համեմատ հետընթաց են ապրել նաեւ բողոքարկման առումով. երբ նախորդ ընտրություններին դատարաններն ընդունում էին դիմումները եւ դրանք լսելուց հետո միայն մերժում, այս ընտրություններին դիմումներն ընդհանրապես չեն ընդունվել: Հանձնաժողովի համակարգողը նշում է նաեւ ընտրությունների օրինական անցկացմանը խոչընդոտած բազմաթիվ այլ փաստեր:

Մինչ ընտրությունների օրինականությունը վերահսկող հասարակական հանձնաժողովը եւ բազմաթիվ այլ կազմակերպություններ պնդում են ապօրինականությունների մասին, իշխանություններն ամեն ինչ անում են այնպես, ինչպես իրենց անձնական շահերն են թելադրում: Այդ տրամաբանության մեջ էր նաեւ նորընտիր (կամ նորանշանակ) պատգամավորներին մանդատներ հանձնելու պաշտոնական արարողությունը: Երեկ 128 պատգամավորներից բացակայել է շուրջ 3 տասնյակը՝ ընդդիմության ներկայացուցիչները: «Արդարություն» դաշինքը եւ «Ազգային միաբանությունը», ինչպես նախապես հայտարարել էին, ցուցադրաբար արարողակարգային միջոցառումներին եւ նիստերին չեն մասնակցել: Նրանք ավելի ուշ առանձին են ստացել մանդատները: Հավանաբար ՀԺԱՄ-ի պարտության հետ չհամակերպված, սակայն մեծամասնական ընտրակարգով պատգամավոր դարձած Հարություն Փամբուկյանը եւս չի մասնակցել արարողությանը: Կառավարության ընդունելությունների տանը չեն եղել նաեւ վերջին պահին ինքնաբացարկ հայտնած եւ գործադիրում նշանակման սպասող պատգամավորները: Հիշեցնենք, որ ընդհանուր թվով 56 ընտրատարածքներից ընտրություններն անվավեր էին համարվել երեքում՝ թիվ 12, 29 եւ 41: Դրանք կկայանան հունիսի 14-ին եւ 15-ին, հավանաբար նույն տրամաբանությամբ, ինչպես մյուս 53-ում:

ՄԱՐԻՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

PHOTOLURE

ՄՐՑՈՒՅԹ

25-րդ կապուղին մնաց «Արմենիային»

Երեւանի 25-րդ դեցիմետրային կապուղով այսուհետեւ եւս իր հաղորդումների հեռարձակումը կշարունակի «Արմենիա TV» ընկերությունը: Այսպիսի որոշում կայացրեց հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը՝ երեկ կայացած կապուղիների լիցենզավորման մրցույթում 36-23 միավորների հարաբերակցությամբ հաղթող ճանաչելով «Արմենիային»: 23 միավոր հավաքած «Մելտեքս» ընկերության առաջարկը, ըստ ՀՌԱՀ նախագահ Գրիգոր Ամալյանի, էապես տարբերվում էր նախորդ մրցույթին ներկայացրած առաջարկից՝ ավելի ծավալուն էր եւ եթերային հայեցակարգին վերաբերող մի շարք հարցերի պատասխաններով, սակայն առաջարկում չկար ծրագրերի իրականացման համար համոզիչ տնտեսական հիմք: «Արմենիայի» մրցութային առաջարկն առավելություններ ուներ՝ տեխնիկական զինվածություն, վերազինման հնարավորություններ, շենքային պայմաններ, միջազգային հեռարձակում, արտասահմանյան մի շարք ալիքների հետ պայմանագրեր:

Մրցույթում պարտված կողմը, բնականաբար, համաձայն չէ ՀՌԱՀ որոշմանը: «Ազգի» հետ զրույցում «Ա1+»-ի պրոդյուսեր Սուսաննա Օհանջանյանը նշեց, որ իսկապես «Արմենիա TV»-ն առավել կոնկրետ է հիմնավորել առաջարկի ֆինանսական մասը, սակայն 25-րդ կապուղու մրցույթին «Ա1+»-ի ֆինանսական հիմնավորումը ներկայացրել է ճիշտ այնպիսին, ինչպիսին եղել էր «Շարմի» մրցույթը 37-րդ՝ «Ա1+»-ի նախկին կապուղու համար մրցույթում, որը ՀՌԱՀ-ն բնականաբար ընդունելի է համարել, եթե հաշվի առնենք, որ հաղթել է «Շարմը»:

Ինչ վերաբերում է անհրաժեշտ այլ չափանիշներին, ըստ Սուսաննա Օհանջանյանի, «Ա1+»-ի առաջարկում դրանք անհամեմատ ավելի լավն էին:

Ինչեւէ, հեռուստադիտողն ինքն էլ կարող է որոշել, թե ո՞ր հեռուստաալիքն է նախընտրում դիտել, կամ ո՞րն է արժանի եթերում լինել, այնուամենայնիվ, «Ա1+»-ի երկրպագուներն իրենց նախընտրած ալիքը եթերում չեն տեսնի դեռ անորոշ ժամանակով:

Այն կապուղիները («Արմենակոբ», «Երեւան» եւ «TY-5» հեռուստաընկերությունների), որոնց համար մրցույթներին կմասնակցի նաեւ «Ա1+»-ը, դատական գործընթացի մեջ են ներքաշված:

Մ. Հ.

Սահմանադրական դատարանը մերժեց առաջին դիմումը

Սահմանադրական դատարանը երեկ սկսեց խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքների դեմ 19 բողոք դիմումներից ընդունված 17 դիմումներից առաջին բողոքի քննարկումը: Այն ներկայացրել էր թիվ 55 ընտրատարածքում պատգամավորության թեկնածու գրանցված Հակոբ Հակոբյանը:

Վերջինիս պնդմամբ, թիվ 55 ընտրատարածքում տեղի են ունեցել խախտումներ, բազմակի քվեարկություններ, քվեաթերթիկներ լցնելու դեպքեր, որոնց առնչությամբ, սակայն, դիմումատուն չուներ փաստեր: Ինչ վերաբերում է որպես պատասխանող կողմ հանդես եկող թիվ 55 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի փաստարկներին, ապա, ըստ հանձնաժողովի նախագահի, ընտրատարածքում ամեն ինչ ընթացել է նորմալ, չնայած որոշ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներ, ընտրական հանձնաժողովների որոշ արձանագրություններ թերություններ ունեն:

Նշենք, որ թերությունները շատ յուրօրինակ էին, օրինակ, որ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովն իր արձանագրությամբ ոչ թե արձանագրել է պատգամավոր ընտրվելու հանգամանքը, այլ չգիտես ինչու՝ գրանցվելու: Նմանատիպ «թերացումներ» էլի կային:

Չնայած այս ամենին, ժամանակային խիստ սահմանափակումներից ելնելով, Սահմանադրական դատարանը, երեկ արդեն իսկ սկսելով, գործի քննությունը հասցրեց ավարտին: Այսինքն՝ կայացվեց որոշում, համաձայն որի Հակոբ Հակոբյանի դիմումը մերժվեց այն պատճառաբանությամբ, որ դիմողի ներկայացրած փաստարկները բավարար հիմք չեն թիվ 55 ընտրատարածքում ընտրություններն անվավեր ճանաչելու համար:

Այսօր Սահմանադրական դատարանը կսկսի մեկ այլ գործի՝ այսպես կոչված Արծրուն Մինասյան+3-ի քննությունը:

Բացի այդ դիմումներից, Սահմանադրական դատարանը բողոքներ ունի նաեւ թիվ 11, 13, 16, 18, 20, 30, 31, 33, 43, 45, 46, 50 եւ 56 ընտրատարածքներից, թվով եւս 17 թեկնածուներից:

Ա. Հ.

Քաղաքական կոալիցիա՝ 3 կուսակցություն գումարած ՀՀ նախագահի տարբերակով

Սկիզբը՝ էջ 1

Արթուր Բաղդասարյանը իրեն հատուկ բարդացույն ու խճողված արտահայտություններով ողջունեց կայացած քաղաքական համաձայնությունը, որակեց աննախադեպ, իսկ քաղաքական կոալիցիայի մաս կազմող կուսակցություններին՝ ծանրակշիռ: Ըստ պրն Բաղդասարյանի, կոալիցիա ձեւավորելով «սկիզբ է դրվում հասարակության առողջացման, բարոյահոգեբանական մթնոլորտի բարելավման, քաղաքական, իրավական եւ ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների մի նոր ժամանակաշրջանի»:

Արմեն Ռուստամյանը նույնպես կարեւորեց, ավելի վերամբարձ ոճով, տեղի ունեցած իրադարձությունը: Նա նշեց, որ համագործակցությունը սկսվել է վաղուց: Սակայն, նման փաստաթուղթ ստեղծելու անհրաժեշտության մի քանի գործոն թվելուց հետո, պրն Ռուստամյանը հանգեց այն մտքին, որ հուշագիրը նաեւ ժողովրդի հետ ընտրարշավի ժամանակ տեղի ունեցած հանդիպումների արդյունքում է ստեղծվել: Հավաստիացնելով ՀՅԴ «Փոխենք մեր կյանքը» նախընտրական կարգախոսին, Արմեն Ռուստամյանն իր ելույթն ավարտեց խոսքերով, թե 5 տարի հետո հնարավոր կլինի խոսել «շատ ավելի լավ Հայաստանի մասին»:

Քանի որ կոալիցիա ստեղծելու առաջարկ եղել էր հանրապետության նախագահի կողմից եւ ըստ էության աշխատանքներին մասնակցել էր Ռոբերտ Քոչարյանը, ուստի հանրապետության նախագահը նույնպես իր ելույթը սկսեց կարեւորելով տեղի ունեցածը: Նա նշեց, որ ձեւավորվող խորհրդարանական կոալիցիան պատասխանատվություն կստանձնի նաեւ կառավարությունը ձեւավորելու համար:

Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ այս համագործակցությունը «ձեւավորվում է 3 այն կուսակցությունների հետ, որոնց հետ ես ունեմ արդյունավետ համագործակցության կենսագրություն»: ՀՀ նախագահն ավելացրեց, որ պատրաստ է հետագա 4-5 տարիների համար պատասխանատվությունը կրել հենց այս քաղաքական ուժերի հետ: Նախագահի խոսքերով, «էֆեկտիվ կաշխատի կոալիցիան, ուրեմն կայունություն կունենանք նաեւ մեր երկրում, ոչ՝ ուրեմն կունենանք պրոբլեմներ»:

Ըստ երեւույթին, այդպիսիք կլինեն, քանի որ մինչեւ ստորագրմանը նախորդող օրվա ուշ գիշեր նման կոալիցիա ստեղծելու բանակցությունները հավանաբար դեռ շարունակվում էին եւ ինչ-որ կետ կարող են դեռեւս լուծում տված չլինել կողմերից որանց բոլոր պահանջներին:

Քաղաքական կոալիցիայի հուշագիրը շատ հետաքրքրական եւ յուրօրինակ մի փաստաթուղթ է: Առավել եւս հաշվի առնելով, որ կոալիցիայի հուշագիրը ստորագրվեց 3 կուսակցությունների կողմից, այնինչ այնտեղ առավել դոմինանտ է 4-րդ կողմը՝ ի դեմս հանրապետության նախագահի: Անհասկանալի է նաեւ, թե ինչպես են «Փոխենք մեր կյանքը», «Ապավինենք մեր մտքին ու բազկին», «Քո օրենքը քո երկրում» կարգախոսներով առաջնորդված քաղաքական ուժերը հուշագիր ստորագրելիս խոսում ծրագրային ընդհանրությունների մասին:

Դաշնակցական կարգախոսը կյանքը փոխելու առումով այնքան էլ նույնանգիծ չէ իր մտքին ու բազկին ապավինող հանրապետականների հետ: Իսկ երբ ավելացնում ենք իր օրենքն իր երկրում, հավանաբար, ունենալու կոչ անող կուսակցության կարգախոսը, ապա հասկանալի է, որ ստեղծվող կոալիցիան ոչ թե դասական նպատակ ունի, այլ ըստ էության ժամանակավոր խնդիրներ է լուծում:

Հուշագրից տեղեկացնենք, որ ԱԺ նախագահը կլինի ՕԵԿ-ից՝ ՀՅԿ եւ ՀՅԴ տեղակալներով: ԱԺ մշտական 6 հանձնաժողովներից 1-ը կտրվի ՀՅԴ-ին, 2-ը՝ ՕԵԿ-ին, 3-ը՝ ՀՀԿ-ին: Ինչ վերաբերում է նախարարություններին, ապա 3 նախարարի կառաջադրի ՀՀ նախագահը, 3-ին՝ ՀՅԴ-ն, 3-ին՝ ՕԵԿ-ը, մնացյալը՝ ՀՀԿ-ից:

Ավելորդ չենք համարում նշել քաղաքական կոալիցիայի հուշագրի մի քանի դրույթներ, որոնց վրա կցանկանայինք հրավիրել ուշադրություն՝ վստահեցնելով, որ մեր կողմից հետագայում կկատարվի նշված քաղաքական ուժերի ծրագրերի համեմատական վերլուծություն:

Նախ՝ հուշագրի 4.1 կետի գ ենթակետով նշվում է, որ կոալիցիայի կողմերը պարտավորվում են կոալիցիայի մյուս կուսակցություններին տեղյակ պահել տարբեր կուսակցությունների, խմբերի, շահագրգիռ կազմակերպությունների, այլ միավորումների հետ հարաբերությունների մասին, որոնք կարող են ազդել կոալիցիոն կառավարության քաղաքականության մշակման եւ կիրառման վրա:

Հուշագիրն ամրագրում է նաեւ, որ կադրային նշանակումների ժամանակ կողմերը պետք է առաջնորդվեն արհեստավարժության, քաղաքական փորձառության սկզբունքներով: Քաղաքական կոալիցիայի կողմից յուրաքանչյուրը կարող է հետ կանչել իր առաջադրած պաշտոնյային եւ նրա փոխարեն առաջադրել մեկ այլ թեկնածուի: Այս վերջինի համար նշենք, որ հատկապես այս դրույթն է ընդհանուրին տալիս դաշնակցական ձեռագիր, եթե հիշենք Ռոլանդ Շառոյանի հետ կապված հետկանչի եւ դրա մերժելու հայտնի հանգամանքները: Ինչ վերաբերում է կառավարությունում կոալիցիայի կողմերի նախարարների որոշակի թվով ներկայացվածությանը, ապա կառավարության կողմից քննարկման ենթակա կարեւոր հարցերի նախապատրաստման համար ստեղծվող հանձնաժողովների կազմում այդ ներկայացվածության համամասնությունը կարող է պահպանվել:

Կառավարության պատասխանատվությունը, ըստ կոալիցիայի, կլինի հավաքական, իսկ կողմերի միջեւ սկզբունքային անհամաձայնություններ առաջանալու դեպքում դրանք կլուծվեն բանակցությունների միջոցով, այլապես կարող են դուրս գալ կոալիցիայից՝ միաժամանակ հետ կանչելով հուշագրով նախատեսված իրենց բոլոր պաշտոնյաներին:

Հուշագիրն ուժի մեջ կլինի մինչեւ ԱԺ հաջորդ ընտրություններ եւ կարող է վաղաժամկետ դադարեցվել բոլոր կողմերի համաձայնությամբ կամ կոալիցիայից կողմերից մեկի դուրս գալու դեպքում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 9Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Լրահոս

Երկու օր առաջ Չինաստանից 12 հոգանոց տուրիստական խումբ է այցելել Հայաստան: Օդանավակայանում ուղեւորներին հարազատների հետ դիմավորել են նաեւ հակահամաճարակային ոլորտի աշխատողները: Հենց տեղում չափել են ջերմությունները, ստուգել ինքնազգացողությունը: Նրանք բոլորը, նաեւ նրանցից առաջ Հայաստան վերադարձած մյուս խմբերի անդամները, տեղամասային պոլիկլինիկաների մշտական հսկողության տակ են: Բոլորի ցուցակները, հասցեն ու հեռախոսները դեռ մինչեւ Երեւան

2 շաբաթ առաջ արտասովոր թոքաբորբի դեմ հատուկ հանձնաժողովի ներկայացուցիչները հանդիպել էին նաեւ Վրաստանի ու Ադրբեջանի իրենց գործընկերների հետ: Ստորագրվեց համագործակցության պայմանագիր, որի ամենակարեւոր կետը տեղեկությունների փոխանցումն է: Առայժմ ո՛չ Վրաստանում, ո՛չ Ադրբեջանում որեւէ հավաստի դեպք չի գրանցվել, բայց եւ այնտեղ, եւ Հայաստանում լրջորեն նախապատրաստվել են նորագույն ախտի հնարավոր ներթափանցմանը: Ընդհուպ վարքի կանոնների մշակումն ու

րի որոնմանն ուղղված ջանքերը պտուղ տվեցին: Թեեւ վիրուսի ծագման վերաբերյալ ամենաֆանտաստիկ ենթադրություններից ոչ մեկն ի վերջո չհաստատվեց: Համենայն դեպս, այսօր աշխարհի ամենանշանավոր առողջապահական կենտրոնները Համբուրգում, Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, ԱՄՆ-ում ու Կանադայում վիրուսի դեմ արդյունավետ պատվաստանյութ ստեղծելու որոնումների մեջ են:

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության հունիսի 9-ի տվյալներով, Ռուսաս-

Արտասովոր թոքաբորբի աղմուկը չափազանցվա՞ծ էր

Միգուցե քաղաքական դրդապատճառներ կային

մտնելը Հայաստանում Չինաստանի դեսպանատունն արդեն տրամադրել էր նախարարությանը:

Ոչ վաղ անցյալում, արտասովոր թոքաբորբի հարուցած իրարանցման տաք շրջանում, Հայաստանում էլ առողջապահության նախարարի հանձնարարականով ստեղծվեց հատուկ հանձնաժողով՝ իրական թե անիրական վտանգը կանխելու համար: Նախարարության առողջապահներն այս ընթացքում հասցրել են սերտ կապեր հաստատել Հայաստանում գործող դեսպանատների, տուրիստական ֆիրմաների հետ: Բոլոր տուրիստական խմբերին նախազգուշացվել է առայժմ հրաժարվել դեպի Չինաստան ուղեւորություններից կամ գոնե այցելել այն նահանգները, որոնք զերծ են մնացել վարակի տարածումից: Արգելք դնելն անիմաստ կլիներ:

Որոշակի կապեր են ստեղծվել նաեւ Հայաստանի բուհերում սովորող չին ուսանողների հետ, որոնց եւս խորհուրդ են տալիս առայժմ ձեռնպահ մնալ հայրենիք գնալուց: Նրանց մասին բոլոր տվյալները տրամադրել է կրթության նախարարությունը: Արտգործնախարարությունն իր հերթին տեղեկացրել է, որ Չինաստանում ՀՀ դեսպանատան աշխատողներն առաջիկայում գալու են Երեւան, եւ նրանք եւս արդեն ուշադրության կենտրոնում են:

Իբրեւ նորույթ ասենք, որ այսօր հանրապետությունում փորձ է արվում արտասովոր թոքաբորբի վիրուսի ախտորոշման մեթոդներ ներդնել: Ըստ այդմ, վիրուսի նախնական հետազոտությունները կատարվելու են Հայաստանում, իսկ բուն վիրուսաբանական աշխատանքը, որ տեխնոլոգիապես զինված լաբորատորիայի առկայություն է պահանջում, կիրականացվի Մոսկվայում: Այդ մասին արդեն պայմանավորվածություն կա Ռուսաստանի առողջապահության նախարարության հետ: Նույնպիսի գործընթաց իրականացվում է, օրինակ, պոլիոմելիտ հիվանդության ժամանակ:

AP-PHOTOLURE

մեթոդական ցուցումները, եթե որեւէ կասկածելի դեպք գրանցվի տանը, գրասենյակում, փողոցում ու ինքնաթիռում: Բոլոր մարզերին քլորամին ու ախտահանիչ այլ լուծույթներ են տրամադրվել: Բայց այս բոլոր նախապատրաստություններն զավեշտական են թվում այն առումով, որ աշխարհը խուճապահար անելուց քիչ անց արտասովոր թոքաբորբը միանգամից նահանջի նշաններ է ցույց տալիս: Կտրուկ իջել են մահացության ցուցանիշները:

Չինաստանի 26 վարակակիր նահանգներից 19-ն արդեն մաքրվել է ախտի հետքերից, վաղաժամ հայտնաբերման, կարանտինային ճիշտ ռեժիմների, բուժման մեթոդների արդյունավետ տարբերակնե-

տանի 19 նահանգներում 27 կասկածելի դեպք է գրանցվել, որոնցից միայն մեկն է հաստատվել Բլագովեշչենսկ քաղաքում: Նույն օրվա տվյալներով, ընդհանրապես ողջ աշխարհում արտասովոր թոքաբորբի 8421 դեպք է եղել, 784-ը՝ մահացու ելքով: Վարակի կենտրոնն առայժմ Չինաստանից հետո Կանադան է:

«Ես կարծում եմ, որ արտասովոր թոքաբորբի շուրջ առաջացած աղմուկը չափազանցված էր», ասում է գլխավոր սանիտարական բժիշկ Վլադիմիր Դավիդյանցը: Հավանաբար այսօր այդպես են մտածում նաեւ շատ այլ մասնագետներ աշխարհում, ովքեր, ի վերջո, համաճարակի պատճառած առաջին ցնցումներից հետո սկսել են ավելի սթափ գնահատել վիճակը: Փաստորեն, 7 ամսվա ընթացքում 8 հազար դեպք է արձանագրվել ողջ աշխարհում: Ըստ Վ. Դավիդյանցի, միայն Երեւանում ամեն օր շնչառական ախտերով 200-250 հիվանդներ են գրանցվում: Ամեն 2-3 տարին մեկ գրիպի նոր վիրուսներ են ի հայտ գալիս, որոնց վարակելիությունն անհամեմատ ավելի մեծ է, եւ որոնցից նույնպես մարդիկ են մահանում:

Սա էլ թոքաբորբի վիրուսի նոր տեսակ է, ընդ որում, այսպես ասած, պսակաձեւ խմբի վիրուս, որը փոխակերպումների «սովորություն» ունի: Եթե ախտի հայտնության սկզբում մեկը մյուսի հետեւից մահեր գրանցվեցին, ապա միայն այն պատճառով, որ հիվանդությունը նորություն էր, անհայտ ծագմամբ եւ դրանով իսկ՝ ահ ներշնչող: Միգուցե արտասովոր թոքաբորբի հայտնությունը քաղաքական կամ տնտեսական այն դրդապատճառներն ուներ (տվյալ դեպքում՝ Չինաստանի դեմ ուղղված), ինչպես ժամանակին կատաղած կովերի մասին աղմուկն Անգլիայում, դիօքսինով հավերի կամ Բուշի տոտիկների վերաբերյալ արհեստական խուճապները:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հայաստանի հետ Թուրքիայի մերձեցումը պատրանք է

Սկիզբը՝ էջ 1

Հարկ է սակայն նշել, որ պահանջատիրությունից հրաժարվելու նախապայմանը Հայաստանին դեռեւս 1991-ին՝ անկախացումից անմիջապես հետո էր առաջադրվել, դրա հետ նաեւ՝ «1915 թ. Ցեղասպանության մասին չհիշատակելը»: Ակնհայտ է, որ պահանջատիրության մասին Գյուլի նախապայմանը կատարելու դեպքում Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը կդառնա անիմաստ, եւ Հայաստանը ինքնաբերաբար կկատարի դեռ 1991-ից ուժի մեջ գտնվող ցեղասպանությունը չհիշատակելու նախապայմանը եւս: Այս դեպքում էլ, ինչ խոսք, կոգեւորվեն թուրքական նորընտիր իշխանությունները եւ վերհիշելով նախորդներին, կսկսեն հերթականությամբ Հայաստանին առաջադրել Լեռնային Ղարաբաղի, Ադրբեջանի գրավյալ տարածքների եւ Մեղրիի վերաբերյալ մինչ այդ առաջադրված բոլոր նախապայմանները:

Այդ ընթացքում վերստին մոռացության կտրվեն հայկական իշխանությունների «Թուրքիայի հետ առանց որեւէ նախապայմանի տնտեսական, քաղաքական, դիվանագիտական համապարփակ երկխոսություն սկսելու Հայաստանի պատրաստակամության մասին» հայտարարությունները: Ակամա հարց է ծագում, ինչո՞վ բացատրել հայաստանյան որոշ թերթերի, հեռուստաընկերությունների եւ մյուսների ոգեւորությունը: Մինչ հարցին պատասխանելը նշենք, որ սրանց համար ոգեւորության նոր աղբյուր դարձավ հունիսի 3-ին Մադրիդում ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հանդիպումը Գյուլի հետ: Դա դիտարկվեց հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման կարեւոր քայլ, որպեսզի այս անգամ էլ առաջընթացի պատրանք ստեղծվի:

Մինչդեռ դա Հայաստանի եւ Թուրքիայի արտգործնախարարի առաջին հանդիպումն էր, որի ընթացքում նրանք ընդամենը հույս էին հայտնել, որ հանդիպումները շարունակություն կունենան: Համենայն դեպս, հունիսի 4-ի առավոտյան թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, հաստատելով մեր ասածը, ընդգծեց. «Թուրք լրագրողի այն հարցին, թե ինչպիսի՞ն է լինելու հայ-ադրբեջանական հակամարտության հետագա ընթացքը, արտգործնախարար Գյուլը պատասխանեց, որ իրենք հանդիպմանը նման հարցեր չեն քննարկել»:

Ի դեպ, եթե հայկական որոշ զանգվածային լրատվամիջոցներ Հայաստանի հետ Թուրքիայի մերձեցման պատրաստակամությունն են թմբկահարում, ապա թուրքական հեռուստատեսությունը Հայոց ցեղասպանության պատմական իրողությունը խեղաթյուրելու եւ թուրքերի նկատմամբ հայերի կատարած եղեռնի պատրանք ստեղծելու համար եթեր է արձակում այսպես կոչված փաստավավերագրական մի ֆիլմ: Հայերի նկատմամբ ատելություն սերմանող այս ֆիլմը, կարծում ենք, հստակ պատկերացում է տալիս Հայաստանի հետ մերձեցման թուրքական նորընտիր իշխանությունների պատրաստակամության բուն նպատակների մասին:

Դրան է հետեւում ամերիկահայ կազմակերպությունների հետ հանդիպելու Մ. Նահանգներում Թուրքիայի դեսպանատան նախաձեռնությունը: Իսկ հունիսի 5-6-ը Ստամբուլում հերթական նիստն է գումարում «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովը»: Դեռ ավելին, դրա հայ անդամները շտապում են հայտարարել «լավ մթնոլորտի» մասին, որպեսզի հիմնավորեն թուրքական դեսպանատան վերոհիշյալ նախաձեռնության անհրաժեշտությունը:

Ո՞րն է նախաձեռնության նպատակը: ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի օրակարգից Հայոց ցեղասպանության դուրս մղումը: Հանձնաժողովը ստեղծվել է ԱՄՆ պետդեպարտամենտի նախաձեռնությամբ: Ուրեմն տրամաբանական է, որ հանձնաժողովի հայ անդամները պետդեպարտամենտին ծառայություն մատուցելու պարտավորությամբ հայտարարեն ստամբուլյան նիստի «լավ մթնոլորտի» մասին: Թերեւս դրանով էլ ճանապարհ հարթեն թուրքական դեսպանատան նախաձեռնության համար: Ինչ վերաբերում է հայկական վերոհիշյալ լրատվամիջոցներին, ապա դրանք էլ տեղի-անտեղի թմբկահարելով Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու Թուրքիայի պատրաստակամությունը, բարելավման անհրաժեշտությունը փորձում են ամրապնդել հայերի հասարակական ենթագիտակցության մեջ:

Դա սրանց ոչ միայն «Ազատություն» ռադիոկայանի ֆաջալերանքին արժանանալու, այլեւ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի նախաձեռնությամբ ստեղծված «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի» գործունեությունն արդարացնելով, եթե ոչ պետդեպարտամենտին, ապա Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանատանը հաճոյանալու հնարավորություն է տալիս: Այլ կերպ, սրանք դեսպանատան ֆաջալերանքին եւս արժանանալու հույս են ներկայացնում, որովհետեւ քաջ գիտեն հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման ամերիկյան շահագրգռությունները եւ տեղյակ են, որ Թուրքիան որպես ԱՄՆ-ի լիազոր ներկայացուցիչ տարածաշրջանում անգնահատելի դեր է կատարում Իսրայելի ազգային անվտանգությունն ամրապնդելու համար:

Այսպես, որեւէ մեկի համար չի կարող գաղտնիք լինել, որ հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտ նախապայմանը Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի որդեգրած թշնամական քաղաքականության վերանայումն է: Ինչ վերաբերում է բարելավման մասին Գյուլի հայտարարությանը, ապա դա պետք է համարել թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների արձագանքը: Հունիսի 10-ին Թուրքիայի արտգործնախարարության խորհրդական Ուղուր Զիյալն ուղեւորվեց Վաշինգտոն՝ նախագահ Ջորջ Բուշին հանձնելու վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի ուղերձը: Եթե ճիշտ են դրա բովանդակության մասին ենթադրությունները եւ Էրդողանն իսկապես խոստանում է Բուշին, որ Թուրքիան Սիրիայի ու Իրանի հարցում որեւէ խոչընդոտ չի հարուցի ԱՄՆ-ին, ապա տարաձայնություններն անպայման կհարթվեն:

Ուրեմն թուրքական իշխանություններն էլ տուրք են տալիս ԱՄՆ-ի պահանջներին: Թեեւ դրանց հարթեցումը թուրքական իշխանություններին կձերբազատի Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու պատրաստակամությունից, բայց եւ այնպես, հակահայկական ուղղվածության համար «Ազատություն» ռադիոկայանի ֆաջալերանքին արժանացող վերոհիշյալ թերթերը, հեռուստաընկերությունները, քաղաքագետներն ու գիտաշխատողները թուրքերի հետ անպայման կշարունակեն մերձենալ: Մերձեցման երաշխիքը բացի ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի շահերից, նաեւ Թուրքիայի շահերին տուրք տալն է: Գոնե ներկա հանգրվանում:

Ծրագիրը նպաստել է համատիրությունների կայացմանը

Երեկ Ջրային տնտեսության պետական կոմիտեում հրավիրված միջոցառման հիմնական նպատակը համատիրությունների խնդիրների քննարկումն էր եւ մինչ այժմ իրականացրած ծրագրերի ամփոփումը: Կոմիտեի փոխնախագահ Կարեն Քոչարյանից հետո ելույթ ունեցավ համայնքային զարգացման ծրագրի ղեկավարման գրասենյակի տնօրեն Վարազդատ Ավոյանը, որը համառոտ ներկայացրեց «Համատիրությունների աջակցման եւ զարգացման» ծրագիրը:

Ծրագրի նպատակն է եղել աջակցել համատիրությունների կայացմանը, ինչպես նաեւ նրանց եւ «Երեւանի ջրմուղ-կոյուղի» ընկերության միջեւ պայմանագրային, գործընկերային հարաբերությունների հաստատմանը: Նյութատեխնիկական աջակցության տրամադրման համար հայտարարվել են մրցույթներ, որոնց հետեւանքով նման աջակցություն են ստացել 51 համատիրություններ: 500 հազար դոլար արժողությամբ վարկային ծրագրի շրջանակներում եթեր են հեռարձակվել տեսահոլովակներ եւ հաղորդումներ, մամուլում լույս են տեսել բազմաթիվ հրապարակումներ:

Վարազդատ Ավոյանը նշեց, որ այս ամենի հետեւանքով բարձրացավ բնակչության իրազեկության մակարդակը համատիրությունների եւ «Երեւանի ջրմուղ-կոյուղու» գործունեության՝ հատկապես ջրամատակարարման պայմանագրերի կնքման եւ ջրաչափերի տեղադրման գործընթացի վերաբերյալ: Բացի այդ, 51 համատիրություններ ստացան 6420 ջրաչափեր, 37 համատիրություններ՝ կահույք եւ համակարգիչներ, մնացած 14-ը դրանք կստանան առաջիկա 2 ամսվա ընթացքում:

Սակայն ծրագրի իրականացման ժամանակ առաջացել են մի շարք խնդիրներ: Դրանք են՝ համատիրությունների ձեւավորման դանդաղ ընթացքը, տեղական ինքնակառավարման մարմինների անգործությունն այդ հարցում, համատիրությունների նախագահների՝ օրենսդրական դաշտին չտիրապետելը, դրա հետեւանքով համատիրությունների գործունեության անարդյունավետությունը եւ այլն: Վերոնշյալը նկատի ունենալով, հույս հայտնվեց նոր ծրագրի շրջանակներում գտնել այս խնդիրների լուծման ուղղությունները:

Նոր՝ «Համատիրությունների վրա հիմնված քաղաքային ջրամատակարարման կառավարման» ծրագիրը, որը ֆինանսավորելու է Ճապոնական սոցիալական զարգացման հիմնադրամը՝ ուղղված կլինի գլխավորապես նոր համատիրությունների ստեղծմանը, գործողների կայացմանն ու զարգացմանն աջակցելուն: Դրա հետեւանքով ակնկալվում է նաեւ բարձրացնել բնակչության ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ծառայությունների մակարդակը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ի լուր քաղաքացիների

Երեւան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի դատախազությունում քննվում է քրեական գործ՝ ըստ Թամարա Իշխանի Տեր-Գրիգորյանի դեմ մեղադրանքի, ՀՀ քրեական օրենսգրքի 89-րդ հոդվածի 4-րդ մասով՝ խաբեությամբ քաղաքացիների անձնական գույքին տիրանալու փաստի առթիվ:

Բոլոր այն քաղաքացիներին, ովքեր տարբեր ժամանակահատվածներում տուժել են Երեւան քաղաքի Իսակովի 50/7 շենքի թիվ 41 բնակարանի բնակիչ Թամարա Իշխանի Տեր-Գրիգորյանի հանցավոր գործողություններից, խնդրվում է ներկայանալ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի դատախազություն (Սեբաստիա 37, հեռ.՝ 73-30-83, 74-22-40) կամ ոստիկանության Մալաթիայի բաժին (Սարգսյան 22, հեռ.՝ 39-02-02, 72-02-02)՝ հայտարարություններ տալու: Դատախազությունը միջոցներ կձեռնարկի Թ. Տեր-Գրիգորյանի հանցավոր գործողություններից տուժած քաղաքացիների վնասը հատուցելու համար:

Մոնթե՝ սահմանի մշտարթուն պահապան

Այսօր լրանում է ՀՀ ազգային հերոս, ԼՂՀ Մարտունու պաշտպանական շրջանի հրամանատար Մոնթե Մելքոնյանի զոհվելու 10-րդ տարին

... 1993 թ. հունիսի 12-ին, Աղդամի կրակակետի ոչնչացման լայնածավալ գործողությունը լիարժեք չկայանալու պատճառով, մարտերից հետո ԼՂՀ Մարտունու պաշտպանական շրջանի հրամանատար Մոնթե Մելքոնյանը (Ավո) զինակիցների հետ իջավ հրամանատարական բարձունքից՝ անձամբ ստուգելու իրավիճակը եւ դիրքավորելու մեր մարտիկներին: Աղդամին մերձակա Մարզիլի գյուղի ծայրին անսպասելի հանդիպելով հակառակորդի ԲՄՊ-1 զրահամեքենային, որի ներսում եւ շուրջը զինվորներ էին, մեքենայից իջան եւ դիրքավորվելով կրակ բացեցին: Առճակատ, անհավասար մարտում զրահամեքենայից արձակված հրթիռի բեկորից զոհվեց Մոնթե Մելքոնյանը: Տպագրում ենք ՀՀ կառավարության առընթեր արտակարգ իրավիճակների վարչության պետ, գեներալ-մայոր Հմայակ Հարոյանի հետ լրագրող ԱՍՏՐԱՄ ԾԱՌՈՒԿՅԱՆԻ ընդարձակ հարցազրույցից հատվածներ:

– Պարոն Հարոյան, մինչ Ձեզ հանդիպելը այցելել եմ ԼՂՀ Մարտունու շրջան, հանդիպել Մոնթե Մելքոնյանի զինակիցներին, նաեւ ամենատարբեր մասնագիտության ու նկարագրի մարդկանց: «Մարդ պետք է մի քիչ ազնիվ լինի»-ի փոխարեն մարտունեցիներն ասում են՝ «Մարդ պետք է մի քիչ Ավո լինի»: Եվ ավելացնում՝ «Ավոն եւ գնդապետ Հարոյանը միասնություն էին»: Պատմեք, խնդրեմ, ձեր հանդիպման եւ համատեղ գործունեության մասին:

– Նախ ասեմ, որ Մոնթեն այն զարմանալի մարդն էր, որից անհնար էր չազդվել, չվարակվել նրա պայծառությամբ, հավատով, նվիրումով:

Մի խումբ տղաների հետ, որպես նրանց ղեկավար, մեկնեցի Ստեփանակերտ՝ օգնելու շտաբի ստեղծման աշխատանքներում: Դժվարին ժամանակ էր: Ադրբեջանցիները հիմնավոր հարձակում էին սկսել Մարտակերտի ուղղությամբ, ակտիվացել էին նաեւ Հադրութի, Ասկերանի ուղղությամբ, ամենուր թափանցել էին: Միայն Մարտունին էր, որ ոչ մի գյուղ չէր տվել: Սերժ Սարգսյանն ասաց, որ Մարտունու ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարը մի ամերիկահայ երիտասարդ է, որ տեղացիների հոգեբանությանը ծանոթ չէ, գնամ այնտեղ ու ամեն կերպ օգնեմ նրան՝ կազմակերպելու պաշտպանությունը, որպեսզի թուրքը Մարտունիում հաջողություն չունենա, այլապես քաղաքական, ռազմաքաղաքական իրավիճակը կարող է փոխվել:

Ստեփանակերտը լցված էր Մարտակերտի փախստականներով, Լաչինի միջանցքով ձգվում էին փախստականների շարասյուները: Մի խոսքով, հոգի մռայլող իրավիճակ էր:

Երկու տղա գնացինք Մարտունի: Այդ երեկո Մարտունու ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատար Մոնթե Մելքոնյանը վերադարձավ խրամատներից, եւ մենք ծանոթացանք: Մինչ այդ էլ տղաներ էին գնացել՝ օգնելու պաշտպանությունը կազմակերպելու, սակայն մեկ-երկու օրից հեռացել էին: Ամերիկահայ Մոնթեի հանդեպ հավատ չկար: Առաջինը հենց Մարտունու զինվորական կոմիսարն էր փախել: Երբ ասացի, որ նպատակս է պաշտպանությունը կազմակերպել՝ նկատի ունեի առաջին հերթին կանոնավոր զորախումբ ստեղծելը: Այդ ժամանակ ամեն գյուղ ուներ իր ինքնապաշտպանական ուժերը: Երբ թուրքը հարձակվում էր մի գյուղի վրա, մյուս գյուղն օգնության չէր գնում: Չկար կազմավորված բանակ, չկար զինտեխնիկա: Սկսեցի ծանոթանալ ճակատային գծին՝ Ավդուրից մինչեւ Կարմիր շուկա: Այդ ընթացքում ամեն երեկո հանդիպում էինք, եւ ես ներկայացնում էի որտեղ ինչ իրադրություն է եւ ինչ նկատառումներ ունեմ: Երեւի իմ ասածները բավականին լավ տպավորություն էին թողնում, Մոնթեն քիչ-քիչ հավատով էր լցվում իմ հանդեպ: Հետագայում ձեռնամուխ եղանք Մարտունու գնդի ձեւավորմանը:

Գնդի շտաբի սխեման գիտեինք՝ ծառայություններ, վաշտեր, գումարտակներ: Տեխնիկային վերաբերող խնդիրներ առաջադրեցինք: Մի քանի միավոր տանկ ունեինք, բայց տանկիստներ չկային: Հրետանին գործածում էինք քիչ արդյունավետ, քիչ էին անձնական զենքերը: Եթե որոշում էին մի գործողություն կատարել, ասենք՝ մի դիրք գրավել, ուրեմն գյուղերից պետք է մի քանի զենք ու փամփուշտ հավաքեինք, որ փորձեինք իրագործել ծրագիրը: Աստիճանաբար խորացանք գործի մեջ՝ խրամատավորվեցինք, սկսեցինք օգտագործել տանկեր, ԲՄՊ զրահամեքենաներ, այլ ծանր զենքեր:

Մոնթեի հետ որոշեցինք պաշտպանականից անցնել ակտիվ գործողությունների, ոչ թե սպասել, որ թուրքը գա:

Կարմիր շուկայի ուղղությամբ մի սար կար, բարձունք, որը մեզ շատ էր խանգարում: Վտանգ կար, որ Հադրութի ու Կարմիր շուկայի ճորակի հետ կապը կտրվեր: Երկրորդը, որ ավելի կարեւոր էր, Աղդամի ուղղությամբ գտնվող Գյուլաթափի եւ Ավդալ գյուղերի խնդիրն էր: Մեծ գյուղեր էին, որտեղից թուրքը կարող էր մտնել Մարտունի ու այդտեղից «Գրադ» կայանքներով գնդակոծել Ստեփանակերտը: Այդ վտանգը եւս պետք էր վերացնել, որպեսզի նրանց հրետանին չկարողանար հարվածել Ստեփանակերտին: Երկու ուղղությունների համար էլ պլան մշակեցինք եւ գրավեցինք հարմար դիրքեր: Սեպտեմբերին, ճիշտ պլանավորվածի նման, գրավեցինք այդ երկու գյուղերը՝ չտալով ոչ զոհ, ոչ վիրավոր: Հակառակորդի կորուստները մեծ էին՝ միայն 200 զոհ էին տվել: Այդ գործողության ժամանակ գրավեցինք և՛ տանկեր, և՛ այլ զինատեսակներ այնքան, որ այդ ժամանակ կարող էր ամբողջ Արցախում լինել:

Աղդամից մի քանի փորձ կատարվեց՝ գյուղերը հետ գրավելու: Այդ ընթացքում սովորեցինք դիմակայել: Լինում էին դեպքեր, որ մեր տղաները լքում էին դիրքերը եւ Մոնթեն ու ես նստում էինք դիրքերում՝ մինչեւ կազմակերպեինք, հետ բերեինք: Այդ վտանգավոր ժամանակաշրջանում Մածկալաշենի մոտ հակառակորդի ընտիր գումարտակը (Բաքվից եկած սեւ համազգեստով կռվողներ էին), մի քանի տանկով փորձեցին գրավել Մածկալաշենը եւ երկու կես անել Մարտունին: Դրան էլ դիմացանք: Եվ դեռ տասնյակ տանկեր ու ԲՄՊ-ներ գրավեցինք: Դա սեպտեմբերին էր:

Ավդալ, Գյուլաթափլու գյուղերը գրավելուց հետո ժողովրդի տրամադրությունը փոխվեց: Ստեփանակերտում բոլորն ասում էին, որ Մարտունու պաշտպանական շրջանի գործողություններից հետո ղարաբաղցիք ոգեւորվել են, թե կարելի է դիմակայել եւ հաղթել: Ամենակարեւորը՝ վերացավ Ստեփանակերտը հրետանիով գնդակոծելու վտանգը:

Հոկտեմբերին հակառակորդի դիրքերը Մարտունուց 500 մ այն կողմ էին, հրացանով էլ կարողանում էին վնաս հասցնել: Ամիրանլարը, որ կպած էր Մարտունուն եւ Ղուրտուլուի բարձունքը իրենց վերահսկողության տակ էին: Մի պլան էլ այստեղի համար մտածեցինք: Ուսումնասիրեցինք, ճշտեցինք պակասները ու մեր անելիքը, հոկտեմբերին իրագործեցինք՝ ազատագրելով Մարտունու շրջանի 3 թուրքաբնակ գյուղ՝ Կուռոպատկինոն, Մուղանլուն, Ամիրանլարը:

Մենք ընդամենը մեկ զոհ տվեցինք, այն էլ պատահականորեն, իսկ հակառակորդը մեծ կորուստներ կրեց: Այսպիսով, Մարտունու անվտանգությունն ամբողջությամբ ապահովվեց: Արդեն միայն Ֆիզուլիից էին կարողանում հրետակոծել:

Պարզ է, որ երբ հաջողություն է լինում, կորուստներ չեն լինում՝ մարդիկ լցվում են հավատով: Մեր կարողությունները սկսեցին գործել, ռեզերվները՝ շատանալ: Ադրբեջանցիներից վերցնում էինք եւ հզորանում: Նոյեմբերին Մարտունու պաշտպանական շրջանն ուներ 30 տանկ, որ գիտեինք ինչպես օգտագործել՝ ոչ միայն պաշտպանվելու, այլեւ հակառակորդի դիրքերը գրավելու, առաջ գնալու համար: Հարց դրվեց, որ նաեւ պետք է օգնենք մյուս շրջաններին:

1992 թ. դեկտեմբերին գրավեցինք Ֆիզուլիի ուղղությամբ բոլոր կարեւոր բարձունքները: Ֆիզուլին հայտնվեց այնպիսի վիճակում, որ եւս մի հարձակում, եւ մենք կարող էինք շրջապատել այն:

Մարտունեցիները կռվում լավ փորձվել էին: Արդեն իսկ թույլ էինք տալիս, որ հակառակորդը հասնի մեր դիրքերին, ուր մեզ համար ավելի դյուրին էր նրան ոչնչացնելը: Այդպիսի հնարներ էինք բանեցնում: Եվ Մոնթեի, եւ իմ վարկը մարտունեցիների աչքում բարձրացել էր, վերաբերմունքը՝ փոխվել: Մեր նկատմամբ ժողովրդի հավատը մեծ էր: Այդ դժվարին իրավիճակներում ռազմական գործողություններից բացի, նաեւ զբաղվում էինք ժողովրդի ամենատարբեր կարիքների լուծմամբ, որովհետեւ շրջանում փաստորեն ուրիշ ղեկավարություն չկար:

– Հետաքրքիր է, ինչպե՞ս էր ստացվում Մոնթեի հետ Ձեր համատեղ գործելը, ինչպե՞ս մտերմացաք արտերկրից եկած երիտասարդի հետ, որը չէր անցել պրոֆեսիոնալ զինվորականի ուղի, ոչ էլ ծանոթ էր խորհրդային քաղաքացու մտածողությանը: Անհասկանալի պահեր, տարաձայնություններ չեղա՞ն:

– Եթե ամեն օր, օրերով, ամբողջ ընթացքում միասին խրամատներում եք, ճանապարհներին, միասին մտածում եք եւ իրագործում, մի տեղ քնում եք եւ մի տեղ սնվում՝ արդեն իսկ մտերմություն է առաջանում, առավել եւս Մոնթեի հետ, որն արժանավոր մարդ էր, իր ազգի արժանի զավակը:

Սկզբում ինձ համար անսովոր էին նրա բնավորության որոշ կողմերը: Մեկ ամիս անց հասկացա, որ անսովորն իր մեջ եղած ամերիկացուն բնորոշն էր: Ծնունդով իր ազգի զավակն էր, նրա զինվորը:

– Որպես պրոֆեսիոնալ զինվորական, ինչպե՞ս կբնորոշեք մտավորականի, գիտնականի խոստումնալից ճանապարհը թողած եւ ազգային-ազատագրական պայքարի փշոտ ուղին ընտրած Մոնթե Մելքոնյան հային, որին վիճակվեց այդչափ մեծ պատասխանատվություն՝ անկումի եւ հուսահատության օրերին գալ Մարտունի եւ ստանձնել ինքնապաշտպանության հրամանատարի եւ ըստ էության նաեւ շրջանի անդամալուծված ղեկավարության պարտականությունները:

– Որպես տղա, հրամանատար՝ կայացավ դժվարին մարտերում: Ամեն օր աճում էր որպես այդպիսին: Ընկալելու մեծ հնարավորություն ուներ, եւ ամեն օր այդ աճը երեւում էր: Նա և՛ զինվոր կարող էր լինել, և՛ հրամանատար: Եթե որեւէ բան էինք նախապատրաստում՝ տղաների հետ շարքում զինվոր էր:

Մոնթեն մղում էր անհավանականը հնարավոր դարձնելու համարձակության: Եթե պետք էր, ուրեմն պետք էր գնալ այդ խելահեղ քայլին: Այն բանը, որ խելամիտ մարդը չպետք է անի՝ անում ես, որովհետեւ եթե չանես՝ չի ստացվի:

Տղաները դիրքերից փախել էին: Կանգնեցրի՝ հետ դարձրի: Տեսնեմ, Մոնթեն մի տղայի հետ դիրքում նստած է: Հարցիս՝ «Ինչո՞ւ ես նստել»: Ասաց՝ «Ես էլ, որ թողնեի, գնայի, կարող է ադրբեջանցին գար գրավեր եւ էլ չկարողանայինք հետ վերցնել»: «Երկու հոգով ի՞նչ պիտի անեիք»: Ասաց. «Ինչ կարողանայինք պիտի անեինք»:

– Մարտունեցիները պատմում էին, թե Մոնթեն որքան հոգատար էր զինվորների նկատմամբ: Ընկերները, հարազատները հագուստ, անհրաժեշտ այլ բաներ էին ուղարկում, ինքը չէր վերցնում ոչինչ: Վառելիքաքսուքային ծառայող Փայլերի քույրը՝ Ֆլորան, պատմում էր, որ մայրը լվանում էր Մոնթեի հագուստը, ինքը՝ կարկատում, արդուկում: Ու երբ թախանձում էին, թե քրոջ ուղարկած հագուստներից մեկը հագիր, հերիք է այս կարկատածը հագնես, ինքն էլ իր հերթին էր խնդրում. «Այս անգամ էլ կարկատիր, հետո նորը կհագնեմ»: Սլավիկ Հայրապետյանը, որ այն ժամանակաշրջանի ՆԳ բաժնի պետն էր, պատմեց, որ ատամնաբուժական զինվորական տաք բաճկոն է ձեռք բերել ու ուրախացած տարել, որ Մոնթեն հագնի, որովհետեւ հագինը մաշված էր: Մոնթեն կտրուկ մերժել է. «Չե՞ս ամաչում, տար դիրքեր՝ տղաներին»: Մաշված կոշիկը չէր փոխում: Ասում էր. «Լա՞վ է, հոգնած չի»: Սակավախոս, ամենաքչով եւ անգամ չեղածով գոհացող Մոնթեն նույնն ակնկալում ու պահանջում էր բոլորից՝ հաճախ հարուցելով դժգոհություն: Դժգոհում էին, բայց եւ ներքուստ ընդունում, որ խստությունն իրենց համար է, ընդհանուր հաղթանակի համար:

– Ուրիշ պահ էլ կար: Մոնթեի՝ ժողովրդի աչքում օրավուր աճող հեղինակությունը տեղի հեղինակությունների համար ցանկալի չէր: Խոչընդոտում էին ամեն ինչում, որ թողնի, հեռանա: Համատեղ գործունեության այդ ժամանակամիջոցում դուք զգացե՞լ եք այդ վերաբերմունքը:

– Պատերազմի թեժ ժամանակ խմբեր կային, որ թմրանյութ էին օգտագործում: Թմրանյութ օգտագործող մարդն ինչպե՞ս պիտի ծառայեր հայրենիքին: Այդ խավն էր, որ դժգոհություն ուներ եւ խանգարում էր: Ինչպես ասացի՝ պատերազմում ամեն ինչ լինում է: Հաղթում ես և՛ թշնամուն, և՛ հաղթահարում թիկունքում եղած թշնամանքը:

Մոնթեն հավատում էր իր զինվորներին, մեր ժողովրդին: Մոնթեին կարող էին շատ վատ վերաբերվել, հիասթափեցնել, բայց այն հավատը, որ Մոնթեն ուներ, հաղթեց: Մարդկանց համոզում էինք, որ պետք է կռվել, եւ օր-օրի այդ հավատն ամրանում էր նրանց մեջ: Ամրանում էր, որովհետեւ հրամանատարի անհատականությունը ոգեշնչում էր: Ոգեշնչում էին Մոնթեի ազնվությունը, խիզախությունը, գիտելիքները, խելամտությունը, բազմիմացությունը, զինվորների նկատմամբ հոգածությունը՝ ընդհուպ նրանց մեջ հրամանատարական կարողություններ արթնացնելն ու դաստիարակելը: Երբ հակառակորդը Ստեփանակերտից 9 կմ էր հեռու, Մոնթեն հավատում էր, որ հաղթելու ենք: Ուներ մի քարտեզ, ուր իր ձեռքով գծել էր սահմանները: Այն շատ քիչ էր տարբերվում այսօրվա քարտեզից: Մոնթեի ծրագրածն իրագործվեց 1994 թ. գարնանը միայն:

– Պրն գեներալ, մարտունեցիներն իրենց զրույցներում ասում էին՝ Ավոն եւ Հարոյանը, որպես մեկ միասնություն, նաեւ ասում էին՝ Մոնթեն եւ Սեդան: Ինչպե՞ս կբնութագրեիք այդ զույգին, այդ միությունը: Մոտիկից ճանաչո՞ւմ էիք Սեդային:

– Սիրող զույգ էին, գաղափարի եւ պայքարի հավատարիմ ընկեր: Անշուշտ, մոտիկից ճանաչել եմ: Մոնթեին բնորոշ առանձնահատուկը Սեդայի մեջ էլ կար: Հանդիպել էին Լիբանանում: Մոնթեն ապրել է Սեդայենց տանը: Ինքը՝ լավ տղա, Սեդան՝ ջահել աղջիկ, մտերմացել են, ու պայքարի ամբողջ ընթացքում Սեդան ուղեկցել է նրան: Նրանց հարսանիքը կայացավ 1991 թ. Հայաստանում՝ Գեղարդավանքում:

Սեդան մարտական ընկեր էր: Ընկերների միջոցով անհրաժեշտ, կարեւոր հարցեր էր լուծում: Զանգահարում էր Մարտունի, հարցնում՝ ինչի՞ անհրաժեշտություն կա: Մոնթեն ասում էր. «Ջենի՛, ընկերներին ասա զենք, զինտեխնիկա ուղարկեն, հասկացե՞ս «Ուրալ», որ դիրքերը զինամթերք հասցնենք»: Սեդան գալիս էր Մարտունի, Մարտակերտ, Լաչին, ամենաանհրաժեշտ բաներ բերում: Իսկական զինվոր էր:

Տուն չունեին: Հանրակացարանում էին ապրում: Մինչեւ որ տուն գնեցին, նորոգեցին, իրենց տունն ունեցան: Ծիծեռնակաբերդի դիմաց էր, Արարատը երեւում էր: Տունը գնեցին ու չհասցրեցին ապրել այնտեղ:

– Գնդապետ Հարոյանը որքա՞ն մնաց Մարտունիում, որքա՞ն տեւեց Մոնթե Հարոյան փոխհամագործակցությունը, միասնությունը:

– 1993 թ. հունվարին ինձ հետ կանչեցին Երեւան, բայց, Մոնթեի խնդրանքով, մեկ շաբաթ հետո կրկին վերադարձա Մարտունի: Մինչեւ գարուն միասին էինք: Մարտին, պաշտպանության նախարարը Վազգեն Մանուկյանն էր, ինձ ուղարկեց Լաչին: Լաչինը եւ Քելբաջարն ազատագրեցինք: Մոնթեն մարտունեցիների հետ Քելբաջարի կողմից էր հարվածում, ես՝ Լաչինի: Էլի՛ իրար հետ էինք: Կապի մեջ էինք: Ապրիլի վերջերին, երբ Լաչինի հյուսիսը մաքրված էր, և՛ Մարտունիում էլ պրոբլեմ չկար, և՛ Մարտակերտի խնդիրն էլ էր լուծվել, Մոնթեն եկավ Լաչին, որպեսզի Կուբաթլուի կողմը մաքրենք: Ադրբեջանցիները մնացել էին Կուբաթլուում եւ Զանգելանում: Միասին հետախուզում էինք, պլանավորում, ուժեր նախապատրաստում: Հետախուզության ժամանակ՝ մայիսի 20-ին ոտքից վիրավորվեցի: Մեկ շաբաթ ինձ պահեցին Մարտունիում, հետո Մոնթեի հետ եկանք, ինձ բերեցին Երեւան:

Ոտքիս ապաքինման ժամանակամիջոցում Մոնթեն փորձել էր Մարտունու կողմից հարձակվել Աղդամի վրա: Փորձը հաջողվել էր, վերցրել էին մի քանի բնակավայրեր, որոնցից մեկը Մարզիլին էր, եւ որովհետեւ կապն իր ստորաբաժանումների հետ վատ էր, փորձել էր փոքր խմբով գնալ, այդ գյուղի միջով անցնել, ստուգել վիճակը: Մարզիլիում հանդիպել էին հակառակորդի՝ պատահականորեն մնացած ինչ-որ խմբի, մեքենայից իջել էին, դիրքավորվել ու կրակ բացել: Հակառակորդի ԲՄՊ-1-ի հրամանատարը ներսում է եղել եւ անորոշ ուղղությամբ պարզապես կրակել է: Արկը դիպել է մետաղյա էլեկտրասյանը, ընթացքը շեղած մի բեկոր կպել է Մոնթեին, եւ նա տեղում զոհվել է:

...Այդ ժամանակ ես Երեւանում էի, տանը: Գիշերով զանգահարեց Վազգեն Մանուկյանը եւ ասաց, որ շտապ գնամ Մարտունի: Գնացի, տեսա, որ խուճապ չկա: Կառավարական հանձնաժողով էր ստեղծվել, բերեցինք Մոնթեին Եռաբլուր, թաղեցինք: Վիշտը մեծ էր, բայց պայքարը շարունակվում էր:

Ազատագրեցինք Մարտակերտը, հարակից գյուղերը, վերցրեցինք Աղդամն ու Ֆիզուլին: Այդ մարտերի ընթացքում Մարտունու պաշտպանական գունդն իրեն դրսեւորել է մոնթեական ոգով:

Գնդապետ (այժմ գեներալ) Հմայակ Հարոյանը Մոնթե Մելքոնյանի հետ:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ

Մոտ հարեւանը հեռու ազգականից հարազատ է

Հայ-ռուսական բարեկամական հարաբերությունների ռազմավարական գործընկերության մասին ինչքան էլ ասենք ու գրենք, ասելիքը չի սպառվի, թեման կբազմանա ու շատ խոսքեր կկրկնվեն ժամանակի ընթացքում դառնալով «հերթական»: Այս ոլորտում ցանկացած խոսք իմաստավորվում է, երբ զուգադրվում ու համադրվում է գործին:

Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի Հարավային դաշնային տարածքում ներկայացուցիչ, բանակի գեներալ Վիկտոր Կազանցեւի գլխավորած պատվիրակության վերջերս կայացած այցը Հայաստան, կարելի է դիտարկել հենց այս տեսանկյունից: Բարեկամական, գործընկերային հարաբերությունները շատ լավ են, բայց, բոլոր դեպքերում, անչափ կարեւոր է, թե ովքեր են կյանքի կոչում դրանք: Այս առումով էլ պրն Կազանցեւի անձը շատ դրական դեր կարող է խաղալ: Գեներալն իր ծառայության տասը տարին անց է կացրել Գյումրիում, որտեղ, ի դեպ, այս այցի ժամանակ նրան շնորհվեց պատվավոր քաղաքացու կոչում: Հենց Գյումրիում էլ գեներալին պատիվ շնորհվեց բացելու 102-րդ ռազմակայանի հրանոթահրթիռային զորամասի մուտքի իր անունով հուշատախտակը: ՌԴ նախագահի ներկայացուցիչը Գյումրիում շնորհակալագրեր հանձնեց հրամկազմի մի շարք անդամների եւ խոստացավ կազմակերպել զինվորականների երեխաների ամառային հանգիստը Կրասնոդարի երկրամասի ծովափնյա ճամբարներից մեկում:

Պատվիրակությունն այցելեց 1988 թ. երկրաշարժի զոհերի հուշահամալիրը, Պուշկինի անվան գիմնազիա, որը երկրաշարժից հետո վերակառուցվել է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի համատեղ ներդրումների շնորհիվ (800 հազար դոլար): Պարոն Կազանցեւը դպրոցին նվիրեց երաժշտական սարքավորումներ եւ գրքեր: Գյումրիում տեղակայված «Կազաչի պոստ» կոչվող զինմասի տարածքում գտնվող ռուսական եկեղեցին նույնպես մեծապես տուժել է երկրաշարժից: Պատվիրակության կազմում ընդգրկված ՌԴ Հարավային օկրուգում հայ համայնքների ղեկավարների (Կրասնոդարի, Ստավրոպոլի երկրամասեր, Ռոստովի մարզ) անունից ռոստովցի գործարարներ Էդուարդ Վարդանյանը եւ Բենիամին Խաչատրյանը խոստացան վերականգնել եկեղեցին: Ի դեպ, սա եզակի երեւույթ է, երբ Ռուսաստանի տարածքից դուրս գտնվող կիսավեր ռուսական եկեղեցի է վերականգնվում:

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի սույն թվի հունվարին Կրասնոդարի երկրամաս կատարած այցը քաղաքական առումով խիստ կարեւոր էր: Այդ այցից հետո ՌԴ Հարավային տարածաշրջանի հետ հարաբերությունները նոր որակ ու զարգացում ստացան: Կրասնոդարի որոշ քրեածին ուժերի կողմից հայերի նկատմամբ իրականացված խժդժությունները վստահաբար նպատակ ունեին մթագնելու հայ եւ ռուս ժողովուրդների դարավոր հարաբերությունները: Սակայն ՀՀ նախագահի այցը երկրամաս եւ նահանգապետի ներողամտական խոսքերը հարթեցին միջադեպը: Վիկտոր Կազանցեւի այցը տարածքային կտրվածքով ամենաբարձր մակարդակի այցն էր: Մինչ այդ, վերջին 1-2 տարին, իհարկե, Հայաստան այցելել էին Սարատովի եւ Լենինգրադի մարզերի պատվիրակությունները՝ նահանգապետների մակարդակով:

Ռուսաստանի հարավային տարածքներում հայերի ներկայությունը պատմական ու դարավոր է, ինչի արդյունքում ձեւավորվել են ավանդույթներ, ներհամայնքային կայուն սկզբունքներ ու նիստուկաց: Պատմական նորնախիջեւանցիներով ու վերջին 10-15 տարիներին երկրամաս ներգաղթածներով Ռուսաստանի հարավում բնակվում է մինչեւ 2 մլն հայություն: Այս հանգամանքը լուրջ մոտեցում ու վերաբերմունք է պահանջում նաեւ մեր պետության կողմից: Եվ պատահական չէր, որ ընդամենը չորս ամիս առաջ Ռոստովում ձեւավորված ՀՀ գլխավոր հյուպատոսության ղեկավար նշանակվեց կառավարման հարուստ փորձ ունեցող, գիտնական, ՌԴ ԳԱԱ իսկական անդամ, մանկավարժ Արարատ Գոմցյանը: Հավանաբար մեծ ջանքեր պետք է պահանջված լինեն չորս ամսում նման այց կազմակերպելու համար, ինչն իր դրական մեծ ազդեցությունը կունենա թե՛ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման եւ թե՛ հատկապես տեղի հայության համար: Պրն Գոմցյանից ճշտեցինք, որ այս չորս ամիսների ընթացքում հյուպատոսական ծառայություն է մատուցվել հազարավոր հայերի: Պրն Գոմցյանը, դեռեւս չունենալով նորմալ շենքային պայմաններ, ձեւավորված աշխատակազմ, արել է ամեն հնարավորը ոչ միայն հյուպատոսության աշխատանքները կանոնակարգելու եւ նորմալ հունի մեջ գցելու, այլեւ հընթացս հայությանը հուզող խնդիրներին լուծում տալու առումով:

Գլխավոր հյուպատոսության ղեկավարն անչափ կարեւորում է հայերի կողմից Հայաստանի անկախ պետականության գոյության գիտակցումը եւ հարաբերություններն ու վերաբերմունքն այս հարթության մեջ ձեւավորելը: Այստեղ մեծ է, իհարկե, նաեւ Հայաստան պետության դերը. եթե մինչ այժմ տարածաշրջան է ուղարկվել ընդամենը 600 այբբենարան, ապա այսօր արդեն կա պայմանավորվածություն մի քանի հազար դասագիրք ուղարկելու, ավելացվում են սփյուռքահայերի հայաստանյան բուհեր ընդունվելու պետպատվերների տեղերի քանակը, ինչը Հայաստանի հետ կապվելու, Հայաստան վերադառնալու լավագույն ուղին է (հատկապես երիտասարդության համար):

Եվ ընդհանրապես, մանկավարժ Գոմցյանի համոզմամբ, երիտասարդության միջոցով հայրենիքի հետ կապի պահպանումն առանձին ու հատուկ թեմա է, որը լուրջ քննարկման կարիք ունի: Մեր յուրահատուկ ուժը հզոր սփյուռքն է, որի նկատմամբ հոգեւոր, գաղափարական, կրթական ու մշակութային կապերից պետք է բխի տնտեսական համագործակցությունը: Գուցե այս մոտեցումը չի բխում տնտեսագիտության օրենքներից, սակայն պատմական հոլովույթի թելադրանքով 3 մլն հայություն ունենք Հայաստանում, 7 մլն՝ սփյուռքում:

Դառնալով ՌԴ նախագահի Հարավային դաշնային տարածքում ներկայացուցիչ Վիկտոր Կազանցեւի այցին, նշենք, որ բարձր մակարդակի հանդիպումներում քննարկվել են սոցիալ-տնտեսական, մշակութային-կրթական փոխգործակցության խնդիրներ: ՀՀ նախագահի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանը կարեւորել է երկու երկրների առանձին տարածքային վարչական սուբյեկտների մակարդակով կապերի առավել զարգացումը՝ առանձնացնելով Հարավային Ռուսաստանի դերը:

Հանդիպումներ են կայացել նաեւ ՀՀ վարչապետի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հետ: Հանդիպումների արդյունքում որոշվել է ստեղծել մշտապես գործող աշխատանքային խումբ, որը ռուսական կողմից կգլխավորի Վ. Կազանցեւի առաջին տեղակալը: Հանձնաժողովում ընդգրկվելու են ոչ միայն կենտրոնական ապարատի ներկայացուցիչներ, այլեւ մարզային մակարդակով տարբեր ոլորտների ղեկավարներ, հայազգի մշակույթի, գիտության, գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներ: Աշխատանքների արդյունքում կստեղծվի երկկողմ համագործակցության մասին պայմանագիր, որը նախատեսվում է ստորագրել սեպտեմբերին ՀՀ վարչապետի տարածաշրջան կատարելիք այցի ժամանակ: Ռուսաստանի Հարավային շրջանի հետ ունեցած տնտեսական, հոգեւոր առնչությունների ներկա մակարդակը կարելի է համարել սիրողական, քանզի ՌԴ-ի հետ ունեցած 220 մլն դոլարի ապրանքաշրջանառության մեջ, հայաշատ այս տարածաշրջանի բաժինը կազմում է ընդամենը 8.0 տոկոս: Մինչդեռ այստեղ ապրում է 22.5 մլն բնակչություն, իսկ ամառվա շրջանում առողջարանային եւ հանգստավայրային գոտիների հաշվին բնակչության թիվը գրեթե կրկնապատկվում է: Շինարարական, առողջարանային եւ շատ այլ ոլորտների աճի տեմպերով այս տարածաշրջանը զիջում է միայն Մոսկվային: Փոխադարձ շահագրգռություն կա հայկական շինանյութի, շինարարական աշխատուժի, սննդարդյունաբերության, թեթեւ արդյունաբերության եւ այլ ոլորտներում համագործակցելու:

Բոլոր նախադրյալները կան ենթադրելու, որ նման ներկայացուցչական պատվիրակության այցը Հայաստան, մշտապես գործող աշխատանքային խմբի առկայությունը եւ ՀՀ գլխավոր հյուպատոսության ջանքերը մոտ ապագայում կտան ցանկալի արդյունքներ:

ԱՐՏԱԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԻՐԱՔՅԱՆ ՀԱՐՑ

Բլիքսը խստիվ դատապարտել է ԱՄՆ-ի ճնշումները

ՄԱԿ-ի գլխավոր տեսուչ Հանս Բլիքսը կտրուկ արտահայտություններով դատապարտել է այն «պակասամիտներին», ովքեր փորձել են իրեն հեղինակազրկել իր պաշտոնավարության երեք տարիների ընթացքում:

Բրիտանական «Գարդիան» թերթին տված բացառիկ հարցազրույցում Բլիքսը, մի կողմ դնելով իրեն բնորոշ դիվանագիտական ճկունությունը, խստիվ քննադատել է ինչպես Վաշինգտոնում, այնպես էլ Իրաքում գործող «չարակամ» անձանց:

Բլիքսի պնդումների համաձայն, Ջորջ Բուշի վարչակազմը ճնշումներ է գործադրել ՄԱԿ-ի տեսուչների վրա, որպեսզի նրանք Պենտագոնին ձեռնտու եզրակացություններ ներկայացնեն իրաքյան զենքերի վերաբերյալ: ՄԱԿ-ի գլխավոր տեսուչն ընդգծել է, որ Պենտագոնը «կեղտոտ արշավ» է ծավալել իրեն վարկաբեկելու համար, իսկ պաշտոնական Վաշինգտոնը ՄԱԿ-ին համարում է թշնամական ուժ, որը, ինչպես ակնկալում է ԱՄՆ վարչակազմը, «շուտով կխեղդվի Իստ Ռիվերում»:

Ձերբակալվել են Բաասի երկու բարձրաստիճան գործիչներ

Անգլո-ամերիկյան դաշնակից ուժերն Իրաքում ձերբակալել են Սադդամ Հուսեյնի օրոք կառավարած Բաաս կուսակցության երկու բարձրաստիճան պաշտոնյաների: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության տվյալներով, գերի ընկածներից մեկը Լաթիֆ Նուսայիֆ ալ Ջազիմ ալ Դուլայմին է, որն անցյալում եղել է Իրաքի հեղափոխական հրամանատարության խորհրդի անդամ: Նա առավել շատ որոնվող իրաքցի 55 ղեկավարներից մեկն է:

Նոր ձերբակալված հաջորդ անձը բրիգադային գեներալ Հուսային ալ Ավադին է, որն Իրաքի հիմնական զորքերի բարձրագույն հրամանատարության մեջ է եղել եւ գլխավորել է հյուսիսային շրջաններից մեկի կուսակազմակերպությունը: Որոնվող իրաքցի 55 պաշտոնյաների ցանկում նա 53-րդ տեղում է:

Հաղորդվում է, որ կոալիցիոն զորքերը մինչեւ օրս ձերբակալել են իրաքցի հիշյալ 55 պաշտոնյաներից 27-ին:

Միաժամանակ «Ֆոքս նյուզ» հեռուստաընկերությունը տարածել է իրաքյան ազգային կոնգրեսի առաջնորդ Ահմեդ Չալաբիի այն հայտարարությունը, թե Սադդամ Հուսեյնը ողջ է եւ պարգեւավճար է տալիս յուրաքանչյուր սպանված ամերիկացի զինվորի դիմաց:

Ներկայումս ԱՄՆ-ում գտնվող Չալաբին պնդում է, թե Հուսեյնին իբր մի քանի անգամ տեսել են Բաղդադից հյուսիս: Չալաբիի խոսքերով, խոշոր կանխիկ գումար ունի, քանի որ մարտի 18-ին Իրաքի կենտրոնական բանկից վերցրել է 1,3 մլրդ դոլար:

Պենտագոնի ներկայացուցիչները, սակայն, նշել են, թե իրենք ստույգ տեղեկություններ չունեն Հուսեյնի ողջ լինել-չլինելու եւ ամերիկացի զինվորների սպանության դիմաց գումարներ վճարելու մասին:

Մահափորձ «Համասի» առաջնորդի դեմ

Հաշտության գործընթացը վտանգված է

Երեքշաբթի օրը Գազա քաղաքի կենտրոնական փողոցներից մեկում իսրայելական երկու «Ապաչի» ուղղաթիռներ մի քանի հրթիռ են արձակել պաղեստինյան «Համաս» արմատական շարժման քաղաքական առաջնորդ Աբդելազիզ ալ Ռանտիսիի ավտոմեքենայի վրա: Ֆրանս-պրեսի տվյալներով, նրա թիկնապահը զոհվել է, որդին՝ ծանր վիրավորվել: Ինքը՝ Ռանտիսին, վիրավորվել է ազդրից եւ ապա հիվանդանոցում վիրահատվել: Լրատվամիջոցները հաղորդում են, որ միաժամանակ սպանվել են երեք անցորդներ, 26 ուրիշներ վիրավորվել են:

Ըստ Ֆրանս-պրեսի, հետմիջօրեին Գազայից հյուսիս՝ Ջաբալիայում իսրայելցիների ձեռնարկած հարձակման հետեւանքով սպանվել են 3 այլ պաղեստինցիներ:

Այս երկու հարձակումները լուրջ սպառնալիք են ստեղծել մերձավորարեւելյան հաշտության բանակցությունների համար: Պաղեստինյան ինքնավարության վարչապետ Մահմուդ Աբբասը բանակցությունների հովանավոր ԱՄՆ-ին հորդորել է շտապ միջոցներ ձեռնարկել իրադարձությունների ընթացքը վերահսկողությունից դուրս չթողնելու նպատակով:

Իսրայելի կառավարությունը պաշտոնապես ընդունել է, որ ինքն է նախաձեռնել Ռանտիսիի սպանության փորձը, որն իբր արվել է «իսրայելցիների պաշտպանության» նպատակով: Վարչապետ Արիել Շարոնը հայտարարել է. «Մենք շարունակելու ենք պայքարը խաղաղության թշնամիների եւ ահաբեկչության դեմ, քանի դեռ հակառակ կողմը դա չի անում»:

56-ամյա Աբդելազիզ ալ Ռանտիսին «Համասի» հիմնադիրներից է եւ կազմակերպության խոսնակը: «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ նա բանտարկված է եղել ինչպես Իսրայելի, այնպես էլ Պաղեստինյան ինքնավարության բանտերում: Նա դատապարտել է օրերս Շարմ էլ Շեյխում եւ Աքաբայում կայացած գագաթնաժողովները, Աքաբայում վարչապետ Մահմուդ Աբբասի բռնած հաշտվողական դիրքը եւ ընդունված խաղաղության «ուղեցույցը»:

Հիվանդանոցում Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում Ռանտիսին հայտարարել է. «Աստծո անունով երդվում եմ, որ Պաղեստինում ոչ մի հրեա չենք թողնելու, նրանց դեմ պայքարելու ենք մեր բոլոր միջոցներով... Շարոնը եւ բոլոր սիոնիստները կարող են իրենց ապահով զգալ միայն այս հողը թողնելու դեպքում»:

«Համասի» հոգեւոր առաջնորդ, շեյխ Յասինը, որը Ռանտիսիի մերձավորներից է, իր հերթին սպառնացել է. «Իսրայելը թիրախ է դարձնում խաղաղ պաղեստինցիներին, ուստի այսուհետեւ Իսրայելի բոլոր քաղաքացիները թիրախ կլինեն»:

ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշն Իսրայելին քննադատել է «Համասի» առաջնորդի վրա կատարված հարձակման համար, ընդգծելով, որ պաղեստինյան տարածքներում իսրայելցիների ձեռնարկած գործերը կարող են խափանել Աքաբայի հանդիպումից հետո սկսված հաշտության գործընթացը: Բուշը նաեւ ափսոսանք է հայտնել անմեղ զոհերի կապակցությամբ, նշելով, որ Իսրայելի վարքագիծն «էլ ավելի կդժվարացնի պաղեստինյան վարչակազմի հակաահաբեկչական պայքարը»: Նա կասկած է հայտնել, թե այդ հարձակումները կնպաստեն իսրայելցիների անվտանգությանը:

Մշակույթ

Արամ Խաչատրյան-100

«Երաժշտությունն իմ տարերքն է»

Անցած շաբաթ Երեւանի պետական համալսարանի մեծ դահլիճում ազդարարվեց Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված համալսարանական հանդիսությունների սկիզբը: Մենահամերգով հանդիսատեսին ներկայացավ հայ հանրությանը դեռեւս անծանոթ 15-ամյա մի աղջնակ՝ Ելենա Սիմոնյանը: Մեր հայրենակցուհու առաջին ելույթն էր մայր հայրենիքում:

Ծնվել է հեռավոր Տաշքենդում: Ուսում է ստացել Մոսկվայում եւ ներկայումս էլ սովորում է Մոսկվայի Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիային կից ուսումնարանի 2-րդ կուրսում: Ավելի ստույգ՝ Հայաստան գալու եւ Ա. Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված համերգներին մասնակցելու համար նախապես հանձնելով քննությունները՝ արդեն փոխադրվել է 3-րդ կուրս:

«Ինձ մեծ պատիվ շնորհվեց: Երբ իմացա, որ պետք է նվագեմ Երեւանի պետական համալսարանում, մի տեսակ վախով համակվեցի, նաեւ՝ ուրախությամբ, իսկ ավելի շատ՝ հպարտությամբ: Ես հասկացա, որ մի մեծ ու դժվարին քննություն եմ հանձնելու: Չէ՞ որ ոչ միայն բուհ, այլեւ հասարակություն մտնելու համար էլ հարկավոր է քննություն բռնել»: Հուզված էր, թեպետ ջանում էր հուզմունքը թաքցնել: Իսկ աչքերը կայծկլտում էին: Հայի գեղեցիկ աչքեր:

Հայտարարվեց առաջին համարը՝ Արամ Խաչատրյան, Պոեմ դաշնամուրի համար:

Ապա՝ Բախ, Ռախմանինով, Մոցարտ, Բաբաջանյան, Լիստ, Բրամս, Շուման... Համերգի ավարտին Ելենա Սիմոնյանը կատարեց իր ստեղծագործությունը՝ Ֆանտազիա նվիրված Արամ Խաչատրյանին: Եվ բոլորը, մանավանդ նրանք, ովքեր թերահավատ էին նախապես, չկարողացան զսպել իրենց հիացական ռեպլիկներն ու ժպիտները: Անկեղծ ժպիտներ: Իսկ ինչո՞վ գրավեց Ելենան հայ հանդիսատեսին՝ հարցին միանշանակ կարելի է պատասխանել՝ իր կատարողական բարձր մակարդակով, նուրբ զգացողությամբ, ինքնավստահությամբ... Նրա յուրաքանչյուր կատարում հավաստում էր, որ գործ ունենք տաղանդավոր դաշնակահարուհու հետ: Եվ սա իրողության արձանագրում է, այլ ոչ՝ հիացմունքի տուրք: Այո, դաշնակահարուհին՝ 15-ամյա այդ նաիրուհին, լուրջ հայտ է ներկայացրել:

Իմ հարցին, թե ո՞ր կոմպոզիտորին է նախապատվություն տալիս, Ելենան մի փոքր վարանեց եւ հարցն ուղղեց ինձ. «Իսկ Դուք ո՞ր բանաստեղծին եք նախընտրում»: Զրույցը մեր, ի զարմանս ինձ, առօրեականությունից ձգվեց դեպի հեռուն ու հեռանկարայինը, դեպի անձնականն ու անանձնականը, դեպի գրականություն ու նորից դեպի երաժշտություն:

Ելենային առաջին անգամ տեսել եւ լսել եմ հեռուստաեթերից 2002 թ. սեպտեմբերին: Երբ ՕՐՏ-ի «Բարի լույս» ծրագրով հնչեց աղջկա կատարումը, եւ ես հպարտությամբ մեկ անգամ եւս արձանագրեցի մեր լինելիության շարունակական ընթացքը, հայ արվեստի ու մշակույթի հարատեւումը՝ նաեւ այս աղջնակի վաստակով: Անշուշտ, նա այդ վարպետությանը չէր կարող հասնել առանց նվիրումի ու տառապանքի, առանց ամենօրյա քրտնաջան աշխատանքի: «Ես դա աշխատանք չեմ համարում: Երաժշտությունն իմ էությունն է, ես այն կրում եմ, զգում եմ եւ ժամերով դաշնամուրի կամ երգեհոնի առջեւ նստելիս ամենեւին չեմ հոգնում: Բոլորովին հակառակը՝ ինձ թվում է, թե ես լողում եմ կամ էլ՝ թռչում: Այն, ինչի ես այսօր հասել եմ, ինձ համար եւ իմ դասախոս Օլգա Մեշչերինայի համար դեռ չափանիշ չէ: Դեռ երկար ճանապարհ կա անցնելու, եւ, կարծում եմ, ես այն կանցնեմ համառ աշխատանքով ու սիրով»:

Մեզ մնում է մաղթել մեր հայրենակցուհուն նորանոր հորիզոններ նվաճել, նորանոր սրտեր, ինչպես նվաճեց ու հիացրեց համալսարանական հանդիսատեսին: Հաջողություն եւ հաղթանակ քեզ, Ելենա, նաեւ Պյատիգորսկում հունիսի կեսերին կայանալիք Վասիլի Սաֆոնովի անվան համառուսաստանյան մրցույթին:

ԵՊՀ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Արվեստով շնչող օրեր Արցախում

Արդեն ավանդույթ են դարձել արվեստի մուրացանյան օրերն Արցախում: Հունիսի 6-8-ը Ստեփանակերտն ու Շուշին վերստին շնչում էին հայ դասականի արվեստով:

Միջոցառումներին մասնակցելու համար Երեւանից ժամանել էր նաեւ ՀԳՄ պատվիրակությունը՝ գրողների միության վարչության նախագահ Լեւոն Անանյանի գլխավորությամբ: Նույն օրը հյուրերին եւ Արցախի ԳՄ մի խումբ անդամների ընդունեց ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը: Խոսք բացվեց, մասնավորապես, ԼՂՀ-ում գրահրատարակչական գործի բարելավման մասին: Հանրապետության նախագահը խոստացավ հնարավորինս նպաստել Արցախում ապրող գրողների գրքերի հրատարակմանը:

Հյուրերի խնդրանքով նա պատմեց երկրի սոցիալ-տնտեսական եւ այլ ոլորտներում իրականացվող բարեփոխումների մասին: Հանդիպման հաճելի անակնկալը Ֆ. Նանսենի անվան հիմնադրամի հուշամեդալի հանձնումն էր ԼՂՀ նախագահին, որին նա արժանացել է հասարակական-քաղաքական ակտիվ գործունեության եւ համամարդկային սկզբունքներին հավատարիմ մնալու համար: Հուշամեդալն Ա. Ղուկասյանին հանձնեց ՀԳՄ վարչության նախագահ Լ. Անանյանը, որը հիմնադրամի կողմից լիազորված էր կատարել այդ առաքելությունը:

Ի դեպ, Նանսենի հուշամեդալի է արժանացել նաեւ Արցախի ԳՄ վարչության նախագահ Վարդան Հակոբյանը, որին եւս մեդալը հանձնվեց արվեստի մուրացանյան օրերին՝ Շուշիում:

Հանդիսությունների հիմնական վայրը Շուշիում էր: Մեծ գրողի անունը կրող դպրոցի բակում տեղի ունեցավ հանդիսավոր միջոցառում նվիրված Մուրացանի արվեստին: Ելույթներին հաջորդեցին գեղարվեստական կատարումները տեղի համերգային խմբերի եւ ուսանողների ուժերով: ՀԳՄ վարչության նախագահը 100 կտոր նորատիպ մանկական գրքեր հանձնեց դպրոցին:

Օգոստոսի 8-ին գրողների խումբը եղավ Ասկերանի շրջանի Խաչեն գյուղում, ուր ծաղիկներ դրեց Ղազարոս Աղայանի հուշարձանին եւ հանդիպում ունեցավ հայ մանկագրության դասականի անունը կրող դպրոցում: Այստեղ եւս նույնքան մանկական գրականություն հանձնվեց կրթօջախին: Հենց տեղում որոշում ընդունվեց հաջորդ տարի Խաչենում շուքով նշել Ղ. Աղայանի հայրենակից, ականավոր գրականագետ, ակադեմիկոս Սերգեյ Սարինյանի ծննդյան 80-ամյակը:

Մուրացանյան օրերի շրջանակներում հանդիպումներ եղան նաեւ ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանի եւ Կենտրոնական պաշտպանական շրջանի զինանձնակազմի հետ: Հայ մարտիկների բարոյական ու մարտական ոգին բարձր պահելու նպատակով գրողները նոր հրատարակված գրքեր նվիրեցին նաեւ զորամասին:

Միջոցառումների ծրագիրն ավարտվեց կրկին Շուշի այցելելով, ուր գրողներին ընդունեց հայ առաքելական եկեղեցու արցախյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ արքեպիսկոպոս Մարտիրոսյանը:

Նույն օրվա երկրորդ կեսին ՀԳՄ պատվիրակությունը մեկնեց Երեւան:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

«Քրիսթիի» աճուրդում գողացված արժեքավոր իրե՞ր

Լրագրող Կարեն Մազուրկեւիչը «Ուոլ սթրիթ ջոռնլ» հեղինակավոր թերթի մայիսի 21-ի համարում Հոնկոնգից գրում է, որ այնտեղ ոստիկանությունն այժմ հետաքննություն է անցկացնում պարզելու, թե արդյոք անցյալ աշնանը «Քրիսթիի» աճուրդում վաճառված իրերից չինական հնությունները նախկինում գողացված են եղել: Ուշադրությունը հատկապես սեւեռված է հոկտեմբերի 28-ին կայացած «Քրիսթիի» հոնկոնգյան մասնաճյուղի աճուրդի վրա, որի ընթացքում, ըստ հետաքննության մոտիկ կանգնած աղբյուրի, ներկայացված 49-ից 20 իրեր կարող են նախապես գողացված լինել: Դրանց մեջ է «Հավերժական կյանքի բուդդայի» 18-րդ դարի եմալից պատրաստված գողտրիկ արձանը, որը վաճառվել է 295 հազար դոլարով:

Հարցականի տակ գտնվող իրերը մի ժամանակ պատկանել են Պեկինի «Պալաս» թանգարանին, որը նաեւ ծանոթ է «արգելված քաղաքի թանգարան» անունով: Այնտեղից մոտ 10 տարի առաջ որոշ հնություններ տեղափոխվել են գավառական մեկ ուրիշ թանգարան, որտեղից էլ ենթադրվում է, որ դրանք մուտք գործած լինեն սեւ շուկա: Վաճառված իրերի մի մասի վրա դեռեւս նկատելի են եղել «Պալաս» թանգարանի պիտակները: «Ժամանակ առ ժամանակ 1949-ից առաջ առանձին իրեր վաճառվել են թանգարանի համար գումար հայթայթելու նպատակով», հաստատել են աշխատակիցները:

Չինական իշխանությունները վերջին տարիներին ավելի լուրջ ուշադրություն են դարձնում վաճառված արվեստի գործերի հարցին: «Քրիսթի» եւ «Սոթբի» համաշխարհային հռչակ վայելող աճուրդային ընկերությունների հոնկոնգյան գրասենյակները խիստ զայրացրել են կառավարությանը, երբ 2000 թ. մայիսին աճուրդի են հանել 3 բրոնզե կենդանիների գլուխներ եւ մեկ ծաղկաման, որոնք 140 տարի առաջ գողացել են Պեկինի մոտ գտնվող ամառային կայսերական պալատից բրիտանական եւ ֆրանսիական բանակայինները: Երբ վաճառքը հնարավոր չի եղել կանխել, Չինաստանի «Պոլի գրուպ» ընկերությունը գնել է այդ իրերը 6.3 մլն դոլարով եւ վերադարձրել հայրենիք:

Իրաքյան պատերազմի օրերին Բաղդադի թանգարանից դուրս բերված անգին հարստությունները թերթերի ահազանգող խորագրերի նյութ դարձան, բայց տարիներ շարունակվող չինական հարստությունների երկրից դուրս բերվելը մնացել է ուշադրությունից դուրս՝ հիմք հանդիսանալով դրանց վաճառքի հանձնելուն աշխարհի տարբեր մասերում, եզրակացնում է հոդվածի հեղինակը:

Հ. Ծ.

Ուղղում

Մեր երեկվա համարի «Սիրո եւ հույսի երգեր» նյութի նախավերջին տողում «Հայ օգնության միությունը» կարդալ «Հայ օգնության ֆոնդ»: Հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

ԿԱՄԵՆԱՍ ԷԼ՝ ՉԵՍ ՀՆԱՐԻ

Ինչպես ընկավ չքնաղ Էսմերալդան

Դարուփոսի Ազգային ժողովի ընտրությունները ավարտված են, կազմավորվում է Դարուփոսի կառավարությունը, սակայն քաղաքական կրքերը չեն մարում: Խոսում, բողոքում, գնահատում են բոլորը, նրանք, ովքեր աթոռ ու պորտֆել են ստացել, նրանք, ովքեր, ներողություն արտահայտության, ոչ մի բան էլ չեն ստացել:

Անչափ հետաքրքրական, բազմաբովանդակ, փիլիսոփայորեն հարուստ միտք արտահայտեց մարքսիստ Դավիթը (պարզվում է, որ Մարքսի թողած կապիտալն անչափ մեծ է): Նա ասաց. «Մեր խորին գնահատմամբ հանրապետական խունտայի խունվեյբինների կողմից պառլամենտական իշխանության զավթումով Դարուփոսը վերջնականապես ընկավ քաղաքակրթության տաճարի Օլիմպոսից այնպես, ինչպես Հյուգոյի չքնաղ Էսմերալդան ընկավ՝ կտրուկ, միանգամից՝ հնձած կառի նման»:

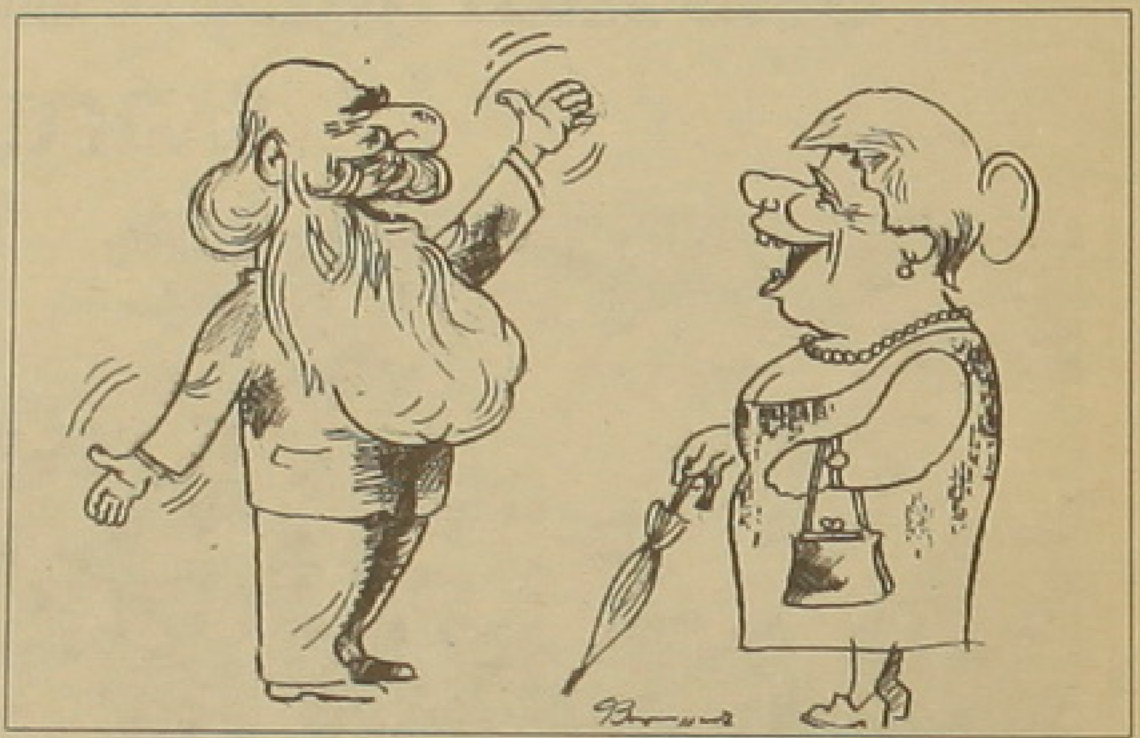

Ապա ավելի բարդ բան ասաց, որը հիացրեց Մանրավաճառ կանանց միության փոխնախագահ, 68-ամյա կույս Վարդուշին: Լսեք. «Դարուփոսում ձեւավորվեց քաղաքականապես կերպարանազուրկ խառնած բոխ-օլիգոֆրենիկ (բուլամիս) պառլամենտ, իսկ յուրաքանչյուր ժողովրդի քաղաքական միտքն ու ուղեղը ԱԺ-ն է, որպես սրբություն-սրբոց: Օլիգարխիկ կապիտալի եւ հանրապետական խունտայի խունտաշաղ հաղթարշավն ավարտված է՝ ողբերգության վարագույրներն իջեցված: Դարուփոսը պարտված է, կոխկրտված է ազգի քաղաքական արժանապատվությունը, «առուծախված» է նրա կամքը: Այժմ սկսվում է նոր ներկայացում՝ գործամոլների, քաղաքական սպեկուլյանտների, գանձագողերի, դրամանենգների, քաղաքական կուրտիզանների, բյուր մարդկանց միլիոններ որսողների տիրապետության ճղճիմ ժամանակները: Նրանք, ովքեր այսօր վերածվել են բարձրաստիճան պարոնների եւ գլխավորում են նոր՝ ոսկու տենդով տառապող իշխանությունը, հասարակությանը դեռ փորձում են բարոյախրատական դասեր հրամցնել....»:

Այս խոսքերը կարդալիս մարդու շունչն է կտրվում հիացմունքից:

– Դարուփոսի «Իրիկուն» թերթը, տպագրելով այս հիանալի մտքերը, անշուշտ, մտավ բեքեսյան գրականության ոսկե դասագրքերը,- խորիմաստորեն ասաց վարժապետ Սերգոն, որը թերթեր ու գրքեր շատ է կարդում: (Է՜, էդ մարդու ճակատագիրն էլ էդ է, ի՞նչ անես):

Զարմանալի կլիներ, եթե Դարուփոսում կատարված վերջին իրադարձությունները չգնահատեր Հայրիկը, որը հերթական անգամ փառավորապես տապալվեց: Բայց, դե, հասկանալի է, որ նա իր տապալումը հերթական դավադրությունն է համարում եւ դավադրության կազմակերպիչ համարում Դարուփոսի Հանրային կուսակցությանը, անձամբ 1974 թվականից Կա-Գե-Բե-ի կամակատար դարձած Պոնչո Անդոյին, մյուս իշխանամետ ուժերին եւ մանավորապես Դարուփոսապետին: «Այսօր Դարուփոսում իշխում է Կա-Գե-Բեն,- ասաց Հայրիկը,- իսկ ես նրա աչքի փուշն եմ: Պատկերացրեք կործանված հիտլերյան Գերմանիան, որում ոչ մի գեստապոյականի նեղություն չտային: Վայրենավարական կայսրության թավշյա տապալումը մեզանում չուղեկցվեց Կա-Գե-Բե-ի գաղտնազերծումով, ինչը ժողովրդավարության նախապայման էր Արեւելյան Եվրոպայի համար: Արեւմուտքն էլ հետեւողական չեղավ այդ հարցում, եւ դրության տերը մնացին այն՝ ուժերը, ովքեր թշնամի էին եւ արեւմտյան արժեքներին՝ իրական ժողովրդավարությանը, խոսքի ազատությանը, շուկայական հարաբերություններին: Այսօր մենք դրա հետեւանքներն ենք կրում»: Էտպե՞ս էլ բան կլինի: Այ մարդ, 1974-ից սկսած, ազատության եւ անկախության ռահվիրա, բոլոր ժողովուրդների ազատությունների պաշտպան այս մարդու դեմ կիրառվում են գանահարության եւ լռեցնելու երեւակայելի եւ աներեւակայելի բոլոր ձեւերը: Ինքը, պաշտպան լինելով բոլորին, այսօր միայն 0,8 տոկոս պաշտպան ունի:

Այս ամենն է հաշվի առել գուցե Դարուփոսի վայրենավարների կուսակցության երկրորդ քարտուղար Սանասրուկ Սահակիչը (սա գողական մականուն չէ, սիրելի ընթերցող), որը կարծում է, թե Դարուփոսում հեղափոխական իրավիճակ է ստեղծվել: Ուրեմն, պետք է բոլորը ոտքի կանգնեն, հեղափոխություն անեն, բոլորը, ովքեր ԴԱԺՌ-ի պատգամավորներ չեն ընտրվել:

Ինչեւէ, այս օրերին սիրուն, արդար խոսքի պակաս չզգացվեց: Եվ եթե այս խոսքերը գրի չառնվեն եւ չփոխանցվեն ապագա սերունդներին, ապա ասենք 6500 տարի հետո ով կիմանա, որ Դարուփոսում բարձրակարգ մշակութային դաշտ է եղել եւ ինչպես է ընկել Հյուգոյի չքնաղ Էսմերալդան՝ կտրուկ, միանգամից՝ հնձած կառի նման: Պատմությունը դա մեզ չի ների:

Դարուփոսից տեղեկությունն ստացավ եւ հաղորդեց՝

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆԸ

Հայկական նոր երգարան է ստեղծվել Նյու Յորքում

Երգարաններ կազմելն ու հրատարակելը հայերիս մշակութային ավանդության մեջ կարեւոր տեղ ունի: Ուստի այս մի նոր՝ «Հայը եւ իր երգը» երգարանի ստեղծման մասին լուրն ուրախությամբ առանք: Այն պատրաստվել է Ամերիկայի Արեւելյան թեմի առաջնորդարանի հայ դպրոցների կրթական եւ մշակութային կենտրոնում (Նյու Յորք), «Saint Vartan Press»-ի կողմից: Երգարանը ձոնված է ազնվական հայուհի եւ երաժշտության սիրահար տիկին Ալիս Տեր-Ստեփանյանին եւ հրատարակվել է իր երախտագետ զավակների հաստատած «Տեր Ստեփանեան ֆոնդ»-ի հատկացումներով:

Բացառիկ է այս երգարանը ոչ միայն նրանով, որ ոչ միայն բոլոր 42 երգերը ստեղծված են օրացույցում հիշատակվող կրոնական եւ ազգային տոները, ինչպես նաեւ հայ ավանդական սովորությունները որպես ելակետ ունենալով, այլեւ և՛ երաժշտության, և՛ տեքստերի հեղինակը նույն մարդիկ են: Ոտանավորների հեղինակը կենտրոնի տնօրեն Սիլվա Տեր-Ստեփանյանն է, իսկ երաժշտությունը հորինել է փարիզաբնակ տաղանդավոր երգահան Կոմիտաս Գեւորգյանը:

«Նոր Տարի-Ամանոր», «Ճրագալույց», «Ձեզի Մեզի Մեծ Ավետիս», «Սուրբ Զատիկ», «Ծաղկազարդ», «Ոսկեդար», «Աստուածածին», «Հող Հայրենի», «Աղօթք»... Ահա երգարանում եղած 42 ստեղծագործություններից որոշ մասի անվանումները, որոնք ինքնին խոսուն են: «Տաթեւ» երգչախմբի (ղեկավար՝ Վաչագան Նավասարդյան) կատարմամբ ձայնագրված երգերը (երգարանի հետ կա նաեւ լազերային սկավառակը) իսկապես լավ նվեր են ոչ միայն սփյուռքի, այլեւ Հայաստանի դպրոցականներին ու մանուկներին:

Ս. Գ.

ԱԶԳ

Մարզական

Տիգրան Եսայանը փորձառու եւ տիտղոսակիր այն ֆուտբոլիստներից է, ով ազգային անդրանիկ առաջնությունից աչքի է ընկել արդյունավետ խաղով։ Նա Խորեն Հովհաննիսյանի անվան ռմբարկուների «100-ի ակումբի» անդամ է։ Պաշտոնական մրցումներում խփած 138 գոլով Տիգրանը ռմբարկուների պատվավոր ցուցակում զբաղեցնում է 4-րդ հորիզոնականը։ Ժամանակին նա հաջողությամբ պաշտպանել է նաեւ ՀՀ ազգային հավաքականի պատիվը։ Ցավոք, այսօր Տիգրանն էլ «Արարատի» հետ հայտնվել է «խաղից դուրս» վիճակում։

Տիգրան Եսայան. «Ֆուտբոլում դեռ ասելիք ունեմ»

– Տիգրան, դժվար չէ՞ առանց ֆուտբոլի։

– Իհարկե, դժվար է, երբ չես խաղում։ Ցավոք, հայտնվել ենք «խաղից դուրս» վիճակում, չենք մասնակցում առաջնությանը։ Իհարկե, ֆուտբոլիստները չենք խառնվում ակումբ-ֆեդերացիա փոխհարաբերություններին, սակայն, իմ կարծիքով, շատ խիստ էր որոշումը «Արարատի» հանդեպ։ Կարելի էր ավելի մեղմ վարվել, որպեսզի թիմը չտուժեր, հարցը կարելի էր բանակցությունների սեղանի շուրջ լուծել։

– Անցյալ տարի Լիբանանից վերադառնալով, հանդես եկար «Բանանցում»՝ 11 գնդակով դառնալով թիմի լավագույն ռմբարկուն։ Ինչո՞ւ տեղափոխվեցիր «Արարատ»։

– Զուտ ֆինանսական պայմաններից ելնելով։ «Բանանցի» ղեկավարությունն առաջարկում էր երկարաձգել պայմանագիրը։ Սակայն մտադիր էի արտասահմանյան թիմում խաղալ, իսկ «Արարատում» ֆիզիկապես ու տեխնիկապես լավ նախապատրաստվելու պայմաններ կային, ինչն անհրաժեշտ է արտերկիր մեկնելու համար։

– Հետեւո՞ւմ ես առաջնության խաղերին, ի՞նչ կարծիքի ես թիմերի պատրաստվածության վերաբերյալ։

– Անկեղծ ասած, միայն թերթերի միջոցով եմ հետեւում առաջնության ընթացքին, դեռեւս մարզադաշտ չեմ հաճախել, խաղ չեմ դիտել։ Մենք որ չենք մասնակցում, չեմ էլ հետաքրքրվում առանձնապես։

– Թիմում ինչպիսի՞ն է բարոյահոգեբանական մթնոլորտը։

– Բնական է, որ ֆուտբոլիստների համար դժվար է առանց խաղերի մասնակցության։ Բայց ակումբի ղեկավարությունը ջանում է մրցաշարերի կազմակերպմամբ լրացնել այդ բացը, ամենօրյա մարզումների, երկկողմանի եւ ընկերական խաղերի շնորհիվ պահպանել ֆուտբոլիստների մարզավիճակը։ Բացառված չէ, որ արտասահմանյան մրցուղերթների ժամանակ որոշ ֆուտբոլիստների «բախտը բացվի»։

– Քո բախտի առումով առաջխաղացում կա՞։

– Հրավեր ունեմ Լիբանանից։ Ի դեպ, «Արարատը» մրցուղերթի է մեկնելու Լիբանան։ Տեղում էլ հնարավոր կլինի լուծել հարցերը։ Առայժմ հայկական թիմերից եմ հրավեր ստացել, սակայն հնարավոր է, որ որեւէ արաբական թիմում խաղամ։ Տեսնենք, թե ի՞նչ կլինի։ Ի դեպ, տեղեկացնեմ, որ մեկամյա ընդմիջումից հետո Բեյրութի ՀՄՄ-ն ու ՀՄԸՄ-ն կրկին վերադարձել են բարձրագույն խումբ։ Իմ տեղեկություններով, ՀՄԸՄ-ն մարզում է տեղացի հայ մարզիչը, իսկ ՀՄՄ-ն սկզբում գլխավորում էր Գեւորգ Կարապետյանը, որին փոխարինել է Հովհաննես Կիրակոսյանը, սակայն նա էլ այժմ թիմում չէ։ Որքան գիտեմ, նոր մրցաշրջանից Լիբանանում մեկ թիմում 2-ի փոխարեն 3 լեգեոների է թույլատրվում հանդես գալ։

– Իսկ երբ Լիբանանում «բախտդ չբացվի՞»։

– Այդ դեպքում առաջնության երկրորդ կեսում անպայման կխաղամ որեւէ թիմում։ Ներկայումս հրավեր ունեմ «Կոտայքից», «Միկայից»։ Մի նպատակ ունեմ՝ գերազանցել Արսեն Ավետիսյանի արդյունավետության ռեկորդը։ Դրա համար մոտ 45 գոլ է անհրաժեշտ խփել։ Իսկ ես դեռ ֆուտբոլում ասելիք ունեմ, չնայած արդեն 31 տարեկան եմ, բայց Հայաստանում հանգիստ կարող եմ 2–3 մրցաշրջան խաղալ։ Այնպես որ, ես դեռ խաղադաշտ դուրս կգամ։

– Տեղյակ եմ, որ վերջերս փորձաշրջանի էիր մեկնել Հորդանան։

– Ճիշտն ասած, ես էլ չհասկացա, թե ինչու էին հրավիրել։ Մասնակցեցի ընկերական խաղերի, գոլեր խփեցի, բանակցություններ վարեցի ակումբի ղեկավարության հետ։ Սակայն թիմի եգիպտացի մարզիչը բարձրահասակ, ֆիզիկական լավ տվյալներով հարձակվող էր փնտրում, ուզում էր իր հայրենիքից հրավիրել։ Նշեմ, որ ֆուտբոլի մակարդակը Հորդանանում Լիբանանից ցածր է։ Անկեղծ ասած, իրաքյան պատերազմի հետեւանքով մեջս որոշակի վախ կար, բացի այդ էլ ընտանիքս մուսուլմանական երկիր տանելու ցանկություն չկար։ Մի խոսքով, ես էլ շահագրգռված չէի այնտեղ մնալու հարցում։

– Բազում գոլերի հեղինակ ես։ Որո՞նք են քո ամենահիշարժան, վճռորոշ գոլերը։

– Դրանք շատ են։ Կարելի է հիշատակել հավաքականում առաջին գոլս Պարագվայի հավաքականի դարպասում, Երեւանում Անդորրային խփած 2 գոլերը, գավաթի եզրափակչում «Միկային» խփած գոլը, թեեւ այդ խաղում կարող էի նաեւ հաղթական գոլի հեղինակ դառնալ։

– Ի՞նչ կարծիքի ես հավաքականի ելույթների մասին։

– Ցանկալի կլինի, որ հաղթանակները շատ լինեն, ուրախացնեն ֆուտբոլասերներին։ Դա մեր ազգի պատիվն է։ Միշտ էլ հաջողություն եմ ցանկացել հավաքականին, անկախ այն բանից՝ հանդես եմ գալիս կազմում թե ոչ։ Սփյուռքում էլ շատ են հետաքրքրվում եւ ուրախանում հավաքականի հաջող ելույթներով։ Պետք է ձգտել լավ արդյունքի։

– Քո վերաբերմունքը դրսից մարզիչ հրավիրելուն։

– Ինձ թվում է, տեղացի մասնագետներն ավելի լավ գլուխ կհանեն մեր հավաքականից։ Օտար մարզիչը ֆուտբոլիստներին լավ չի ճանաչում, ծանոթ չէ մեր մենթալիտետին։ Բացի այդ, մարզչին կողքից հուշում են, թե ում ընդգրկի հավաքականում, ինչն ինձ դուր չի գալիս։ Եվս մեկ դիտարկում։ Կարծես սովորություն է դարձել. հենց որ ֆուտբոլիստը լեգեոներ է դառնում, անմիջապես նրան ընդգրկում են հավաքականում, անկախ նրանից, թե ինչպիսի մարզավիճակում է։ Նախկինում դա առավել ցայտուն էր արտահայտվում։ Հիմա տեղացի ֆուտբոլիստների էլ են հրավիրում, ճիշտ է, առավելապես «Փյունիկից»։ Դա էլ պայմանավորված է նրանով, որ Ստոյկիցան գլխավորում է նաեւ «Փյունիկը»։ Նախկինում նույնը կրկնվում էր «Ցեմենտի» դեպքում։

– Ասվածից կարելի է հետեւություն անել, որ հավաքականի մարզիչը չպետք է թիմ մարզի։

– Անշուշտ։ Նա պիտի հնարավորություն ունենա դիտելու մյուս թիմերից հավաքականի թեկնածուների խաղը, հարկ եղած դեպքում մեկնի մրցակիցներին ուսումնասիրելու։ Հարկ է մտածել նաեւ մեր տեղացի մարզիչների որակավորումը բարձրացնելու, նրանց արտասահման վերապատրաստման, սեմինարների ուղարկելու մասին։ Ի վերջո, նրանք են Հայաստանի համար ֆուտբոլային կադրեր պատրաստողները։

Ուղեգրերի խախտորդներն ուրախացնում են

Կայացան ֆուտբոլի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական փուլի հերթական հանդիպումները։ Ընտրական 6-րդ խմբում, որտեղ հանդես է գալիս նաեւ ՀՀ երիտասարդական հավաքականը, ուղեգրի համար պայքարը հիմնականում ընթանում է իսպանացիների եւ հույների միջեւ։ Իսպանիայի ընտրանին հյուրընկալվելիս 4-1 հաշվով պարտության մատնեց Հյուսիսային Իռլանդիայի ֆուտբոլիստներին, իսկ Հունաստանի եւ Ուկրաինայի հավաքականների մրցավեճում դարպասները մնացին անառիկ։ Ընտրական 2-րդ խմբում դանիացիները հյուրընկալվելիս 6-0 հաշվով հաղթեցին Լյուքսեմբուրգի հավաքականին եւ 15 միավորով գլխավորում են աղյուսակը։ 13 միավոր ունեն նորվեգացիները՝ հաղթելով ռումինացիներին (2-1)։ 4-րդ խմբի աղյուսակը 13 միավորով գլխավորող լեհերը ոչ-ոքի (1-1) խաղացին շվեդների հետ, իսկ հունգարացիները 2-1 հաշվով պարտության մատնեցին Սան Մարինոյի ընտրանուն։ 5-րդ խմբում լիտվացիները հաղթելով իսլանդացիներին (3-0), 9 միավորով գլխավորեցին աղյուսակը։ 7-րդ խմբում թուրքերը սեփական հարկի տակ 3 անպատասխան գնդակ խփեցին մակեդոնացիների դարպասը եւ 16 միավորով շարունակում են գլխավորել աղյուսակը։ Անգլիա-Սլովակիա խաղն ավարտվել է դաշտի տերերի հաղթանակով (2-0)։ 8-րդ խմբի Էստոնիա-Խորվաթիա խաղում հաշիվը չբացվեց։ 9-րդ խմբում հանդես եկող իտալացիները 5-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնելով, 15 միավորով վստահորեն ընթանում են առջեւից։ 10-րդ խմբում հաջող են խաղում շվեյցարացիները։ Հաղթելով ալբանացիներին (2-1), շվեյցարացիները 6 խաղից հետո 16 միավորով առաջին տեղում են։ Իռլանդիա-Վրաստան խաղում գրանցվել է ոչ-ոքի (1-1)։ Երեկ ուշ երեկոյան ավարտվեցին Ադրբեջան-Սերբիա, Ավստրիա- Բելառուս եւ Չեխիա-Մոլդովա հանդիպումները։

Մրցաշարային աղյուսակ
6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	6	4	1	1	12-2	13
2. Հունաստան	6	3	2	1	10-6	11
3. Ուկրաինա	6	1	5	0	7-3	8
4. Հայաստան	5	1	1	3	4-12	4
5. Հս. Իռլանդիա	5	0	1	4	4-14	1

ՇԱԽՄԱՏ

Ռեպորտաժ «Արմավիա» ընկերության աջակցությամբ

Եզրագծից երկու տուր առաջ

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Ստամբուլից

Եվրոպայի առաջնության եզրագծում հանդիպումների բնույթը կարելի է երկու մասի բաժանել։ Մասնակիցներից ոմանք գոհ լինելով աղյուսակում գրաված դիրքից, գերադասում են ռիսկի չդիմել եւ համարյա առանց պայքարի համաձայնում են ոչ-ոքի արդյունքի։ 11-րդ տուրում այդպես վարվեց միանձնյա առաջատար Ազմայփարաշվիլին, որը խաղում էր Գրիշչուկի հետ։ Նման տակտիկա ընտրեց նաեւ Սերգեյ Մովսիսյանը։ Լպուտյանը սեւերով փորձեց ճնշում գործադրել Պավասովիչի դիրքին, բայց մրցակիցը հուսալի պաշտպանվեց եւ արձանագրվեց ոչ-ոքի։ Ամբաշի վրա շատ էր ազդել նախորդ օրը Գալկինից կրած պարտությունը։ Լպուտյանի խոսքերով, ամբողջ կյանքում վատ է խաղացել երեքշաբթի օրերին։ Նախորդ օրը տանուլ էր տվել նաեւ Վահանյանը, բայց նա կարողացավ հավաքվել եւ պարտության մատնեց Կուրաջիցային։ Վահանյանը դեռեւս պահպանում է բաղձալի ուղեգրին տիրելու որոշ հնարավորություններ։

Ստամբուլում գերազանց ելույթ ունեցող Արոնյանը Կիրիլ Գեորգիեւին ստիպեց սպիտակներով անցնել խոր պաշտպանության։ Վերջինիս դժվարությամբ հաջողվեց կես միավոր վաստակել։ Ոչ-ոքի ավարտվեց նաեւ Սարգսյան–Մոտիլյով պարտիան։ Ասրյանն ու Անաստասյանը եւս ոչ-ոքի խաղացին։ Միանձնյա առաջատար Ազմայփարաշվիլին է՝ 8 միավոր։ 7,5 միավորով նրան հետապնդողների թվում է Արոնյանը։ 7-ական միավոր ունեն մասնավորապես Սարգսյանն ու Մովսիսյանը։

Կանանց պայքարում ոչ երկարատեւ մենամարտից հետո Սկրտչյանը հաշտություն կնքեց Մասլեեւայի հետ։ Դանիելյանը լավ դիրքում ցավալի պարտություն կրեց, մրցակցին տանուլ տվեց նաեւ Գալոյանը, իսկ ահա Հլղաթյանը հաղթանակ տոնեց։

Հաղթանակ 11 մ հարվածների շնորհիվ

Երկու հանդիպումներով մեկնարկեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 7-րդ տուրը։ «Հանրապետական» մարզադաշտում «Բանանցը» հյուրընկալել էր «Լեռնագործին»։ Ծանոթ լինելով թիմերի հնարավորություններին, կարելի էր ենթադրել, որ «Բանանցը» հեշտությամբ կհաղթի, այն էլ՝ խոշոր հաշվով։ Եվ երբ արդեն 4-րդ րոպեին Արա Հակոբյանը 11 մ հարվածով բացեց հաշիվը, թվում էր, թե կանխատեսումները կիրականանան։ Սակայն խաղն անցավ դանդաղ տեմպով, երկու թիմերի ֆուտբոլիստներն էլ գործում էին առանց եռանդի։ Այնպես որ, դժգույն խաղ ստացվեց։ Ճիշտ է, «Բանանցը» նկատելի առավելություն ուներ, սակայն չօգտագործեց գոլային պահերը։ Միայն Արամ Սարգսյանն առաջին խաղակեսին երեք անգամ պարտավոր էր գրավել մրցակցի դարպասը։ Խաղավերջում էլ Արամ Հակոբյանի հարվածից հետո գնդակը դիպավ հորիզոնական ձողին։ «Լեռնագործը» միայն մեկ անգամ էր մոտ հաջողությանը, սակայն հարվածային դիրք դուրս եկած Մովսիսյանը հապաղեց եւ կորցրեց հարմար պահը։ Իսկ հաշիվը կրկնապատկվեց միայն խաղի վերջին րոպեին, այն էլ՝ կրկին 11 մ հարվածով։ Եվ դարձյալ աչքի ընկավ Արա Հակոբյանը։

Արարատում տեղի «Արաքսի» եւ «Դինամոյի» մրցավեճն ավարտվեց հյուրերի հաղթանակով։ 89-րդ րոպեին գոլն իր օգտին գրանցեց Նվեր Խաչատրյանը։ Այսօր կկայանան «Փյունիկ»–«Միկա», «Կոտայք»–«Շիրակ» հանդիպումները։

Ռմբարկուները

Արամ Ոսկանյան («Միկա»)	5
Արա Հակոբյան («Բանանց»)	5
Արամ Հակոբյան («Բանանց)	4
Արթուր Քոչարյան («Կոտայք»)	4

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	6	5	0	1	10-3	15
2. Փյունիկ	6	4	2	0	19-2	14
3. Բանանց	7	4	1	2	10-4	13
4. Կոտայք	6	4	1	1	7-4	13
5. Միկա	6	3	0	3	10-7	9
6. Լեռնագործ	7	2	0	5	8-13	6
7. Դինամո	7	2	0	5	7-12	6
8. Արաքս	7	0	0	7	1-27	0

Տրեզեգեն չի վաճառվում

Վերջին շրջանում լուրեր էին պտտվում «Յուվենտուսի» հարձակվող Դավիդ Տրեզեգեի այլ ակումբ տեղափոխվելու մասին։ Որոշ լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն, Տրեզեգեն պատրաստ է տեղափոխվել իսպանական «Վալենսիա»։ Նույնիսկ հայտարարվում է տրանսֆերի գինը՝ 45 մլն եվրո։ Սակայն Իտալիայի չեմպիոնի գլխավոր մենեջեր Լուչանո Մոջին հերքել է տարածված լուրերը՝ նշելով, որ Տրեզեգեն չի վաճառվում։

Ռոմարիոն դժգոհ է Քաթարում խաղալուց

Բրազիլական ֆուտբոլի վետերան Ռոմարիոն ափսոսանք է հայտնել, որ համաձայնել էր հանդես գալ Քաթարի «Ալ Սահաբ» թիմում։ Նա Քաթարում գտնվեց ընդամենը 3 ամիս, որի ընթացքում մասնակցեց միայն 3 խաղի՝ խփելով 1 գոլ։ Ճիշտ է, այդ ընթացքում կարճ ժամանակահատվածի համար բրազիլացի ֆուտբոլիստը 1,2 մլն դոլար էր ստացել, սակայն նա դժգոհ է ժամանակի անհարկի վատնումից։ Ռոմարիոն նշել է, որ եթե ինքը գիտենար, որ Քաթարում ընդամենը 3 խաղի պիտի մասնակցեր, ապա չէր մեկնի այդ երկիր։ Ռոմարիոն մի նվիրական երազանք ունի՝ իր ֆուտբոլային կենսագրությունում խփած գոլերի թիվը հասցնել 1000-ի։ Այսօր նրա հաշվին գրանցված է 864 գոլ։ Այս առումով Քաթարում հանդես գալը ոչինչ չտվեց Ռոմարիոյին։

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքով

ԲԱՐՁՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

Գիտնականների անջատաբար գործելը վնասում է համընդհանուր գործին

Հայ-անգլերեն համակարգչային թարգմանիչ ծրագիրն առայժմ թերի է...

Համահայկական տեղեկատվական միասնական դաշտ ստեղծելու պահանջը վաղուց արդեն հասունացած լինելով՝ հայ մասնագետներին մղել է այդ ուղղությամբ որոշակի աշխատանքներ կատարելու: Ցավոք, դրանք առայժմ թերի են՝ արմատական մի շարք հարցերի պատճառով: Դրանցից մեկը հայերեն-անգլերեն համակարգչային թարգմանիչ ծրագրի ստեղծումն է, որի համար անհրաժեշտ է լուծել լեզվաբանական մի շարք խնդիրներ: Հարցն այն է, որ մեզանում արդեն արմատացած միմյանցից անջատ աշխատելու գիտնականների սովորույթը մեծապես վնասում է ազգօգուտ շատ խնդիրների արագ լուծմանը, միաժամանակ ստեղծելով ֆինանսական ու կազմակերպական առավել դժվարին պայմաններ:

Օրինակ, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանում գործող ԻՍՄԱ ընկերությունը մշակում է համակարգչային ծրագրերի եւ ինտերնետի հայերեն տարբերակներ, սակայն անհրաժեշտ 50000 բառ քանակությամբ բառապաշար ներմուծելու խնդիրը չի հաղթահարել: Ընկերության տնօրեն, համալսարանի կոմպյուտերային համակարգեր եւ ինֆորմատիկա բաժանմունքի պրոֆեսոր Էդուարդ Մանուկյանի աշխատակազմն իր ձեռքի տակ թեպետ արդեն ունի թարգմանչական ծրագրի փորձնական տարբերակը, որն իմաստային թարգմանություն է կատարում ցանկացած լեզվից, թարգմանությանը զուգահեռ ուղղագրական սխալներ է ուղղում, ինչպես նաեւ հնչեցնում է տեքստը, սակայն ծրագիրը հղկման ու մշակման կարիք ունի: Ծրագիրը ներկայացվել ու քննարկվել է «Բաց հասարակության ինստիտուտի» եւ «Եվրասիա» հիմնադրամների կազմակերպած սեմինարներում:

Մեկ շաբաթ առաջ վերոհիշյալ հիմնադրամները անցկացրին «Հայ- անգլերեն թարգմանչի ստեղծման խնդիրները» սեմինարը, որին մասնակցեցին այդ խնդրի լուծմամբ զբաղվող անհատներ, կազմակերպություններ, դրանց թվում՝ ԳԱԱ Հր. Աճառյանի անվ. լեզվաբանական ինստիտուտը, ճարտարագիտական համալսարանի ԻՍՄԱ ընկերությունը եւ այլք:

Նկատի ունենալով հայ մասնագետների ձեռք բերած զգալի հաջողություններն այս բնագավառում՝ փորձ է արվում պահպանել արդեն եղածը եւ մտավոր ուժերի համատեղմամբ ծրագիրն ավարտին հասցնել: Խնդիրն այն է, որ հիմնականում լեզվաբանական բնույթի դժվարություններ կան, որոնք էլ, բնականաբար, հաղթահարելի են լեզվաբանների հետ համագործակցելով միայն: Ամենից առաջ անհրաժեշտ է ստեղծել բառակազմական բառարան, ուղղագրական փոխակերպիչ, որից հետո անցնել շարահյուսական եւ լեզվաբանական այլ հարցերի լուծմանը:

Թարգմանիչ ծրագրի այս քննարկման ժամանակ եւս, ինչպես նախորդում, դրամաշնորհ հատկացնելու վերաբերյալ որեւէ որոշում չի կայացվել, քանի որ ներկայացված աշխատանքներն, ըստ էության, առայժմ թերի են: Ծրագիրը մշակողներին եւ լեզվաբաններին հանձնարարվել է միասնաբար վերացնել լեզվաբանական խնդիրները, որից հետո ծրագիրը նորից կվերանայվի:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն
Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

Ճամպրուկ

HSBC Բանկի Կրեդիտ քարտ

HSBC
Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ,2003

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ

Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան հովանավորությամբ հունիսի 13-20-ը Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում կազմակերպվում է Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության 8-րդ ցուցահանդեսը, որը նվիրված է շինանյութերի եւ քաղաքաշինության սարքավորումների ցուցադրմանը:

Բացումը հունիսի 13-ին, ժամը 17.00-ին՝ հրավիրատոմսերով: Հաջորդ օրերին՝ 11.00-18.00:

529353 Անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Պահանջվում են ավտոլվացողներ, ավտոէլեկտրիկներ: Աշխատավայրը գտնվում է «Նաիրի» կինոթատրոնի մոտ: Զանգահարել 562029 հեռախոսահամարով, կամ այցելել ք. Երեւան, Գ. Քոչարի 21:
- Շատ վաճառվում է ռումինական հյուրասենյակի կահույք՝ պաս՝ իր փափուկ կահույքով, նաեւ սառնարան: Հեռ. 65-68-37:
- Վաճառվում է «Իկարուս» մակնիշի ավտոբուս 1985 թ. արտադրության, արտակարգ վիճակում, նոր վերանորոգված, շարժիչը «КРАЗ»-ի լավ վիճակում, գույնը կարմիր, սրահն ամբողջովին նոր: Գինը 5000 ամերիկյան դոլար: Հեռ. (041) 21 607, Հովիկ:
- Շատ վաճառվում են օգտագործված ռումինական ճաշակալ, հարավսլավական սոֆա, մեկողանի եւ երկողանի զգեստապահարաններ: Հեռ. 26-01-80, 22-89-01:
- Տրվում է վարձով 1,5 սեն. բնակարան փոքր կենտրոնում 10/5: Հեռ.՝ 62-58-35:
- Կորել է Պակոբյան Յանեկ Սամվելի «Մյուդ» իրավաբանական ինստիտուտի դիպլոմը:
- Կգնեմ հին քարտ: Հեռ. (09) 423833:
- Երեւանի հ. 23 ավագ դպրոցը (նախկին պրոֆտեխուսումնարանը) կատարում է ընդունելություն ավտոնորոգողի, կահույքագործի, բժշկական, կենցաղային էլեկտրական եւ էլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկողի եւ վերանորոգողի մասնագիտությունների գծով: Շրջանավարտները ստանում են միջնակարգ կրթություն, համապատասխան որակավորում: Ցանկացողները նաեւ «P.C.» կարգի ավտոմեքենայի վկայական են ստանում: Հասցեն՝ Էրեբունի զանգված, Ակսանիթուրի 1: Հեռախոս՝ 47-17-31
- Վաճառվում է ամառանոց Արայի լեռան լանջին, Երեւանից 50 կմ հեռավորությամբ: Ամառանոցը երկհարկանի շինություն է, ավտոտնակով, 1000 քմ հողատարածքով, ունի 120 հաս ծառ: Գինը 5000 դոլար: Հեռ.՝ 25-00-96, Հունան:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան շամպայն գինիների գործարանի մոտ, 16-րդ հարկի 4-րդ հարկում, արեւկող, ընդ. մակերեսը՝ 80 քմ, բնակելին 44 քմ, ունի երկու տնտեսական պատշգամբ: Գինը՝ 11.500 ԱՄՆ դոլար: Հեռ.՝ 45 22 79:
- Վաճառվում է բջջային հեռախոս «Ալկատել-525», փոխվող պատյանով, գինը՝ 190 դոլար: Հեռ.՝ 45 22 79:
- Վաճառվում է 1985 թ. արտադրության «Մերսեդես-Բենց» 230E մակնիշի ավտոմեքենա: Գինը $ 4000: Հեռ.՝ 48-21-19
- Ֆինական կազմակերպությունը հրավիրում է աշխատանքի վարպետ-դերձակների, խոհարարների, մատուցողների, ձեւավորողների: Հեռ.՝ 61-33-10: Հասցեն՝ Ավան, Անի հանք, Աճառյան 42:
- Սովորեցնում եմ դաշնամուր նվագել՝ մատչելի գնով: Հեռ. 25-25-20:
- Վաճառվում է 207 քմ տարածք 16 թաղամասում: Հեռ.՝ 35-56-57, 36-38-48:

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

«Կերամիկա» ՍՊ ընկերությունն աշխատանքի է հրավիրում բարձրագույն կրթությամբ, 30-50 տարեկան ջերմոտեխնիկ-նախագծողների: Աշխատանքային փորձը պարտադիր է: Հեռ. 61-04-51:

ARMENTEL

«Արմենտելը» տեղեկացնում է Երեւանի 28 ԱՀԿ-ի բաժանորդներին

Ավարտվել են Երեւան քաղաքի 28 ԱՀԿ-ի վերամիացման աշխատանքները:

Սույն թվականի հուլիսի 1-ից 28 ԱՀԿ-ի բաժանորդները կվճարեն տեղական խոսակցությունների ռոպեավճարի համար:

Վերը նշված ԱՀԿ-ի բաժանորդները մայիս եւ հունիս ամիսների տեղական խոսակցությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն կարող են ստանալ իրենց սպասարկման բաժիններից, «Հայ փոստի» եւ Հայխնայբանկի համապատասխան բաժանմունքներից:

Այն բաժանորդները, ովքեր կցանկանան օգտվել հաստատագրված վարձերի վճարման հնարավորությունից, հունիս ամսվա ընթացքում կարող են վճարումներ կատարել բաժանորդների սպասարկման կենտրոններում, «Հայ փոստի» եւ Հայխնայբանկի համապատասխան բաժանմունքներում:

Ծառայությունների տեսակները	Սակագինը առանց ԱԱՀ, դրամ	ԱԱՀ, դրամ	Սակագինը, ԱԱՀ-ով, դրամ
Հիմնական հեռախոսների բաժանորդային վարձ			
Բնակչություն	750	150	900
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	2700	540	3240
Տեղական խոսակցությունների ռոպեավճարներ			
Տրամադրվող անվճար ռոպեների չափաքանակը (անկախ բաժանորդների կարգավիճակից)	360 ռոպե ամսական, յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
1 ռոպե տեղական խոսակցությունների վարձ՝ սկսած 361-րդ ռոպեից			
Բնակչություն	3.33	0.67	4.00
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	3.45	0.69	4.14
Ինտերնետ ցանցից օգտվելու ռոպեավարձ (1 ռոպեի համար)			
Բնակչություն	0.833	0.167	1.00
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	0.86	0.17	1.03
Հաստատագրված վճարներ			
Տեղական խոսակցությունների ռոպեավճարների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարներ (անսահմանափակ տեղական խոսակցություններից եւ ինտերնետ ցանցից օգտվելու հնարավորությամբ)			
Բնակչություն	3000	600	3600
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	5442	1088	6530

Ծանոթություն

- Տեղական խոսակցությունների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարման սկզբունքից օգտվելու դեպքում բաժանորդը պետք է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվան նախորդող ամսվա մինչեւ վերջին օրը ներառյալ «Արմենտել» ՀՁ սպասարկման տեղամասերում կատարի վճարումներ, համաձայն սահմանված սակագների:
- Հաստատագրված վճարումներ ենթակա են ընդունման միայն այն բաժանորդներից, ովքեր վճարման պահին չունեն մատուցված հեռախոսակապի ծառայությունների ժամկետանց պարտքեր:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական սահմանադրական իրավապաշտպան կենտրոնը (ՀՍԻԿ) ՀՀ կգ նախարարության Կրթական բարեփոխումների կենտրոնի հետ համագործակցությամբ կազմակերպում է Վանաձորի Մարդու իրավունքների դպրոցի հերթական խտացված դասընթացը:

Դիմել կարող են հանրակրթական դպրոցի «Մարդու իրավունքներ», «Քաղաքացիական կրթություն», «Պետություն եւ իրավունք» ուսումնական առարկաները դասավանդող ուսուցիչները:

Ծրագրի նպատակը ուսուցիչների մասնագիտական որակավորման բարձրացումն է՝ տեսական գիտելիքների եւ մեթոդական հմտությունների բարելավման միջոցով:

Ուսման տեւողությունը մեկ տարի է:

Սովորողները 2003թ. օգոստոսի 9-ից 29-ը կմասնակցեն Մարդու իրավունքների 20-օրյա խտացված դասընթացին, այնուհետեւ ուսումը կշարունակեն հեռակա կարգով՝ ծրագրի ուղեցույցին համապատասխան:

Ուսումնական ծրագիրը յուրացրած սովորողներին թույլատրվում է մասնակցել ավարտական քննության: Քննությունը հանձնած սովորողներն ստանում են համապատասխան վկայականներ:

Ուսման ընթացքում սովորողներն ապահովվում են անհրաժեշտ գրականությամբ, օգտվում Վանաձորում եւ մարզերում գործող Մարդու իրավունքների գրադարանային ցանցի ծառայություններից:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով:

Սովորողների բոլոր ծախսերը հատուցվում են:

Ծանոթություն.

Դիմելու համար անհրաժեշտ է լրացնել դիմում-հարցաթերթիկ, ներկայացնել ինքնակենսագրություն (CV), երաշխավորագիր ուսումնական հաստատության ղեկավարի հավաստմամբ, որ ուսուցիչը դասընթացն ավարտելուց հետո կշարունակի դասավանդել «Իրավունք» առարկայաշարը, դիպլոմի պատճեն եւ երկու լուսանկար (Փակով ուղարկված լուսանկարներ չեն ընդունվում):

Փաստաթղթերը պետք է ներկայացնել ոչ ուշ, քան մինչեւ 2003թ. հուլիսի 5-ը, հետեւյալ հասցեով՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Վանաձոր, Շիրակացու I նրբանցք, թիվ 2
Հեռախոս՝ (+374 51) 22967, 44781. Ֆաքս՝ (+374 51) 44781
Էլ.փոստ՝ apapikyan@acrpc.am, acrpc@freenet.am,

Դիմում-հարցաթերթիկի ձեւին կարելի է ծանոթանալ՝ այցելելով www.acrpc.am՝ ինտերնետային էջ: Մանրամասների համար կարող եք դիմել վերը նշված հասցեով՝ Արայիկ Պապիկյանին:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 6. 2003 Գինը՝ 100 դրամ